

म.ले.प. फाराम नं: २७०

प्रदेश सरकार
पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
कोशी प्रदेश, विराटनगर

पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
एकिकृत वित्तीय विवरण

संलग्न वित्तीय विवरणहरू

१. प्राप्ति र भुक्तानीको एकिकृत वार्षिक प्रतिवेदन (बजेट र गैरबजेट निकाय) रु..... मा
२. प्राप्ति र भुक्तानीको वार्षिक प्रतिवेदन (बजेट निकाय)
३. प्राप्ति र भुक्तानीको वार्षिक प्रतिवेदन (गैरबजेट निकाय)
४. बजेट तुलनात्मक विवरण (बजेट निकाय)
५. सेवा तथा कार्यक्रमगत खर्चको एकिकृत विवरण
६. लेखा नीति तथा टिप्पणीहरू
७. अनुसूचीहरू

मिति: २०८१/०६/३० (आ. व. ०८०/०८१)

प्रदेश सरकार

पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

कोशी प्रदेश, विराटनगर

आ व ०८०/०८१

प्राक्कथन

नेपालको सार्वजनिक क्षेत्रमा हुने वित्तीय कारोबारको अभिलेखाङ्कन र प्रतिवेदन प्रणाली सम्बन्धी सूचनालाई थप व्यवस्थित र सरल बनाउन नेपाल लेखामान बोर्डद्वारा विकसित गरिएको अवधारणा हो नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (Nepal Public Sector Accounting Standards- NPSAS)। नेपाल सरकार मन्त्रीपरिषद्द्वारा वि.स. २०६६।०५।३० मा नै नेपालका सार्वजनिक क्षेत्रमा NPSAS लागू गर्ने निर्णय भइसकेको सन्दर्भमा यसलाई यथाशिघ्र लागू गर्नु वाञ्छनीय छ। यसले सार्वजनिक क्षेत्रको वित्तीय कारोबारको अवस्था तथा आवश्यक विवरणहरूलाई सारांशको रूपमा प्रस्तुत गर्दछ जसले सार्वजनिक लेखामानमा काम गर्ने लेखाउत्तरदायी अधिकृत तथा नीति निर्मातालाई वित्तीय विवरण सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिन तथा सो सम्बन्धमा गरिने नीतगत सुधारमा समेत यसले सहयोग पुर्याउने देखिन्छ। बजेटरी तथा गैरबजेटरी दुवै प्रकारको निकायको प्राप्ति, भुक्तानी तथा संचित कोषको समेत विवरण प्रदान गर्ने भएको हुँदा यसबाट सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापनको क्षेत्रमा काम गर्ने र रुचि भएका सबैलाई यसले सहयोग पुर्याउँछ भन्ने विश्वास लिएको छु।

प्रदेश सरकारको स्थापनापश्चात प्रथम पटक NPSAS मा आधारित मन्त्रालयगत केन्द्रीय आर्थिक विवरण प्रमाणित गर्ने प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयको निर्णयप्रति आभार व्यक्त गर्न चाहान्छु। वित्तीय विवरणलाई सरल, स्पष्ट र व्यवहारिक बनाउन यसले भूमिका खेल्नेछ भन्ने विश्वास यस मन्त्रालयले लिएको छ। यस NPSAS मा आधारित केन्द्रीय आर्थिक विवरण तयारीमा आवश्यक निर्देशन दिनुहुने प्रदेश सचिव विशाल घिमिरे, प्रदेश लेखा नियन्त्रक श्री दामोदर खत्री, आवश्यक सहजिकरण गरिदिनुहुने लेखा अधिकृत ऋषि कुमार खनाल, लेखा अधिकृत छैठौँ पोषक कुमार सुवेदी साथै यस मन्त्रालयका आर्थिक प्रशासनमा काम गर्ने कर्मचारीहरूलाई पनि धन्यवाद दिन चाहान्छु।

.....
लेखाउत्तरदायी अधिकृत

नाम: बिशाल घिमिरे

मिति: २०८१।०६।३०

प्रदेश सरकार
पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
कोशी प्रदेश, विराटनगर

मिति : २०८१/०६/३०

उत्तरदायीत्वको स्पष्टोक्ति

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ को दफा २८ बमोजिमको यस मन्त्रालय र अन्तर्गतका बजेट तथा गैर बजेटरी निकायको विनियोजन, राजश्व, धरौटी र अन्य कोषहरूको वित्तीय विवरण, नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकारसँग भएको सम्झौता बमोजिम प्राप्त भएको सहायता वा स्रोतबाट भएका कारोबारको विवरण, चल, अचल सम्पत्ति र दायित्वको अभिलेखका साथै बजेटमा समावेश नभएका कारोबारहरूको विवरणहरूलाई समेटेी सोही ऐनको दफा ३१ को उपदफा (२) एवम् आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७९ को नियम ७६ को उपनियम (३) बमोजिम आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को केन्द्रीय वित्तीय विवरण तयार गरिएको छ ।

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७९ को नियम ५७ को उपनियम (१) बमोजिम नेपाल सरकारले अपनाएको नगदमा आधारित दोहोरो लेखा प्रणाली अनुसार राखिएको लेखा र नेपाल सरकारले स्वीकृत गरेको नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान, २०७९ को मानदण्डमा आधारित भई यो वित्तीय विवरण तयार गरिएको छ । यो विवरणले यस मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको आर्थिक वर्ष २०८०।८१को अन्त्यको वित्तीय स्थिति र कारोवारहरूलाई प्रतिबिम्बित गरेको छ । उपर्युक्त वित्तीय विवरण कानुनी प्रावधान सम्मत रहनुका साथै पूर्ण र विश्वसनीय छन् ।

.....
प्रदेश सचिव

नेपाल सरकार
पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्राप्ति र भुक्तानीको एकिकृत वार्षिक प्रतिवेदन (बजेट र गैरबजेट निकाय) रु..... मा

क्र.स./आर्थिक सङ्केत	विवरण	टिप्पणी नं	चालु आ.व.को कारोबार			गत आ.व. को कारोबार		
			नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझै भुक्तानी)	जम्मा	नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझै भुक्तानी)	जम्मा
१	प्राप्ति		१	२	३ =१+२	४	५	६ =४+५
	राजस्व, अनुदान र अन्य प्राप्ति		१३०७८८८४४.८७	०.००	१३०७८८८४४.८७	५१६६६९८०.००	०.००	५१६६६९८०.००
११०००	कर राजस्व		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१४०००	अन्य राजस्व		११६३६७८४८.२४	०.००	११६३६७८४८.२४	५१६६६९८०.००	०.००	५१६६६९८०.००
१३०००	अनुदान		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	अन्य प्राप्ति		१४४२०९९६.६३	०.००	१४४२०९९६.६३	३२३४७१९५.१४	०.००	३२३४७१९५.१४
१५०००	बेरुजु, निकास फिर्ता र अनुदान फिर्ता		१४४२०९९६.६३	०.००	१४४२०९९६.६३	३२३४७१९५.१४	०.००	३२३४७१९५.१४
	लगानी तथा वित्तीय प्राप्ति		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३२१५६ - ५९	सेयर बिक्री तथा विनिवेश		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३२१४७ - ४९	आन्तरिक ऋण लगानी फिर्ता प्राप्ति		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३२२४२	वैदेशिक ऋण लगानी फिर्ता प्राप्ति		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३३१४१ - ४४	आन्तरिक ऋण प्राप्ति		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३३२४१	वैदेशिक ऋण प्राप्ति		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	निकास प्राप्ति*		१८४५४७७५९८.६१	०.००	१८४५४७७५९८.६१	०.००	०.००	२३१२५७५६४८.०७
क.	कुल जम्मा प्राप्ति		१९९०६८७४४०.११	०.००	१९९०६८७४४०.११	०.००	०.००	२३९६५८९८२३.२१
२	भुक्तानी		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
२.१	चालु खर्च		८८५१३६९२६.११	०.००	८८५१३६९२६.११	८८५१३६९२६.११	०.००	८८५१३६९२६.११
२१०००	पारिश्रमिक / सुविधा खर्च		५४८६५८०८६.२२	०.००	५४८६५८०८६.२२	६११२९१३८५.१०	०.००	६११२९१३८५.१०
२२०००	मालसमान तथा सेवाको उपभोग खर्च		३३०२८१२९७.८९	०.००	३३०२८१२९७.८९	२७२३२२५०९.९३	०.००	२७२३२२५०९.९३
२४०००	ब्याज, सेवा शुल्क तथा बैंक कमिशन		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
२५०००	सहायता खर्च		५६३०१५.००	०.००	५६३०१५.००	४९९४७९४.०८	०.००	४९९४७९४.०८
२६०००	अनुदान खर्च		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	२३९९९४५.००
२७०००	सामाजिक सुरक्षा खर्च		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
२८०००	अन्य		५६३४५२७.००	०.००	५६३४५२७.००	७२८१८८८.८०	०.००	७२८१८८८.८०
३१०००	पूँजीगत खर्च		९६०३४०६७२.५०	०.००	९६०३४०६७२.५०	९६०३४०६७२.५०	०.००	९६०३४०६७२.५०

३११००	स्थिर सम्पत्ति प्राप्ति खर्च	९६०३४०६७२.५०	०.००	९६०३४०६७२.५०	९६०३४०६७२.५०	१४१४२८५१२५.१६	०.००	१४१४२८५१२५.१६
३१११०	भवन तथा संरचना	२८५५२९८९.३१	०.००	२८५५२९८९.३१	०.००	७३७१२३६८.८७	०.००	७३७१२३६८.८७
३११२०	सवारी साधन तथा मेशिनरी औजार	३०३४८३६१.००	०.००	३०३४८३६१.००	०.००	१५४८९५५९.९९	०.००	१५४८९५५९.९९
३११३० - ४०	अन्य पुँजीगत खर्च	८२२६६५२.००	०.००	८२२६६५२.००	०.००	१३०४४८१२४२.१९	०.००	१३०४४८१२४२.१९
३११५०	सार्वजनिक निर्माण	८६६७०२००८.२४	०.००	८६६७०२००८.२४	०.००	६२९१०४६.००	०.००	६२९१०४६.००
३११७०	पुँजीगत सुधार खर्च	१९९९९९७.००	०.००	१९९९९९७.००	०.००	१४३१०९०८.११	०.००	१४३१०९०८.११
३१४००	प्राकृतिक सम्पत्ति खर्च	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३१४१०	जग्गा प्राप्ति	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३१४४०	अपृष्य सम्पत्ति प्राप्ति खर्च (Intangible)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३२०००	वित्तीय व्यवस्था	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३३१४५-४७	आन्तरिक ऋणको साँवा भुक्तानी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३३२४२	बाह्य ऋणको साँवा भुक्तानी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३२१४१ -४३	आन्तरिक ऋण लगानी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३२१५१ -५२	आन्तरिक सेयर लगानी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३२२४१	बाह्य ऋण लगानी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३२२५१	बाह्य सेयर लगानी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	राजस्व, अनुदान, अन्य प्राप्ति र वित्तीय प्राप्ति रकम सञ्चितकोष दाखिला*	१४५२०९८४१.५०	०.००	१४५२०९८४१.५०	०.००	८४०१४१७५.१४	०.००	८४०१४१७५.१४
ख.	कुल जग्गा भुक्तानी	१९९०६८७४४०.११	०.००	१९९०६८७४४०.११	१८४५४७७५९८.६१	२३९६५८९८२३.२१	०.००	२३९६५८९८२३.२१
ग.	बचत /कमी (ग = क-ख)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
घ.	धौरोटी, आकस्मिक कोष लगायतका अन्य	३६६३२१.६२	०.००	३६६३२१.६२	०.००	६७९४२७३.११	०.००	६७९४२७३.११
ङ.	यस आ.व.को नगद तथा बैङ्क मौज्दात (बचत / (कमी)) (ङ = ग+घ)	३६६३२१.६२	०.००	३६६३२१.६२	०.००	६७९४२७३.११	०.००	६७९४२७३.११
च.	गत आ.व.को नगद तथा बैङ्क मौज्दात	२५०१३५५८४.३३	०.००	२५०१३५५८४.३३	०.००	२४३३४१३११.२२	०.००	२४३३४१३११.२२
छ.	विनिमय नाफा/घाटा तथा अन्य समायोजन	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
ज.	आ.व. अन्तको बाँकी नगद तथा बैङ्क मौज्दात (ज= ङ+च+छ)	२५०५०१९०५.९५	०.००	२५०५०१९०५.९५	०.००	२५०१३५५८४.३३	०.००	२५०१३५५८४.३३

नोट: गैरबजेट निकायलाई प्रदान गरिएको अनुदान रकम दोहोरो गणना नहुनेगरी प्राप्ति र भुक्तानीमा घटाइएको छ ।

.....

तयार गर्नेको सही:

नाम:

पद:

मिति:

.....

लेखाउत्तरदायि अधिकृतको सही:

नाम:

पद:

मिति:

.....

महालेखापरीक्षकको सही:

नाम:

पद:

मिति:

* मन्त्रालय/केन्द्रीय निकायले तयार गर्ने प्रतिवेदनमा मात्र उल्लेख गर्ने ।

प्रदेश सरकार
पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्राप्ति र भुक्तानीको वार्षिक प्रतिवेदन (बजेट निकाय)

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१

रकम रुमा "....."

क्र.स./आर्थिक सङ्केत	विवरण	टिप्पणी नं
१	प्राप्ति	
११०००	राजस्व, अनुदान र अन्य प्राप्ति	
११०००	कर राजस्व	१.१
१४०००	अन्य राजस्व	१.१
१३०००	अनुदान	१.३क
१५०००	अन्य प्राप्ति	
१५०००	बेरुजु, निकास फिर्ता र अनुदान फिर्ता	१.१
३२१५६-५९	लगानी तथा वित्तीय प्राप्ति	
३२१५६-५९	सेयर बिक्री तथा विनिवेश	२.१
३२१४७-४९	आन्तरिक ऋण लगानी फिर्ता प्राप्ति	२.२
३२२४२	वैदेशिक ऋण लगानी फिर्ता प्राप्ति	२.२
३३१४१-४४	आन्तरिक ऋण प्राप्ति	२.३
३३२४१	वैदेशिक ऋण प्राप्ति	२.४
क.	निकास प्राप्ति*	
२	कुल जम्मा प्राप्ति	
२	भुक्तानी	
२.१	चालु खर्च	
२१०००	पारिश्रमिक / सुविधा खर्च	३.१ क
२२०००	मालसमान तथा सेवाको उपभोग खर्च	३.१ क
२४०००	ब्याज, सेवा शुल्क तथा बैङ्क कमिशन	३.१ क
२५०००	सहायता खर्च	३.१ क
२६०००	अनुदान खर्च	३.१ क
२७०००	सामाजिक सुरक्षा खर्च	३.१ क
२८०००	अन्य	३.१ क
३१०००	पूँजीगत खर्च	
३११००	स्थिर सम्पत्ति प्राप्ति खर्च	
३१११०	भवन तथा संरचना	३.२ क
३११२०	सवारी साधन तथा मेशिनरी औजार	३.२ क

चालु आ.व.को कारोबार			गत आ.व.को कारोबार		
नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझैँ भुक्तानी)	जम्मा	नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझैँ भुक्तानी)	जम्मा
१	२	३=१+२	४	५	६=४+५
१३०७८८८४४.८७	०.००	१३०७८८८४४.८७	५१६६६९८०.००	०.००	५१६६६९८०.००
०.००		०.००	०.००		०.००
११६३६७८४८.२४		११६३६७८४८.२४	५१६६६९८०.००		५१६६६९८०.००
०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१४४२०९९६.६३		१४४२०९९६.६३	३२३४७९९५.१४	०.००	३२३४७९९५.१४
१४४२०९९६.६३		१४४२०९९६.६३	३२३४७९९५.१४		३२३४७९९५.१४
०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०.००		०.००	०.००		०.००
०.००		०.००	०.००		०.००
०.००		०.००	०.००		०.००
०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१८४५४७७५९८.६१	०.००	१८४५४७७५९८.६१	२३१२५७५६४८.०७		२३१२५७५६४८.०७
१९९०६८७४४०.११	०.००	१९९०६८७४४०.११	२३९६५८९८२३.२१	०.००	२३९६५८९८२३.२१
		०.००			०.००
८८५१३६९२६.११	०.००	८८५१३६९२६.११	८८५१३६९२६.११	०.००	८८५१३६९२६.११
५४८६५८०८६.२२	०.००	५४८६५८०८६.२२	६११२९१३८५.१०	०.००	६११२९१३८५.१०
३३०२८१२९७.८९	०.००	३३०२८१२९७.८९	२७२३२२५०९.९३	०.००	२७२३२२५०९.९३
०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
५६३०१५.००	०.००	५६३०१५.००	४९९४७९४.०८	०.००	४९९४७९४.०८
०.००	०.००	०.००	२३९९९४५.००	०.००	२३९९९४५.००
०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
५६३४५२७.००	०.००	५६३४५२७.००	७२८१८८८.८०	०.००	७२८१८८८.८०
९६०३४०६७२.५०	०.००	९६०३४०६७२.५०	१४१४२८५१२५.१६	०.००	१४१४२८५१२५.१६
९६०३४०६७२.५०	०.००	९६०३४०६७२.५०	१४१४२८५१२५.१६	०.००	१४१४२८५१२५.१६
२८५५२९८९.३१	०.००	२८५५२९८९.३१	७३७१२३६८.८७	०.००	७३७१२३६८.८७
३०३४८३६१.००	०.००	३०३४८३६१.००	१५४८९५५९.९९	०.००	१५४८९५५९.९९

३११३०-४०	अन्य पुँजीगत खर्च	३.२ क	८२२६६५२.००	०.००	८२२६६५२.००		१३०४४८१२४२.१९	०.००	१३०४४८१२४२.१९
३११५०	सार्वजनिक निर्माण	३.२ क	८६६७०२००८.२४	०.००	८६६७०२००८.२४		६२९१०४६.००	०.००	६२९१०४६.००
३११६०	निर्मित संरचनाको सुधार खर्च	३.२ क	२४५१०६६४.९५						
३११७०	पुँजीगत सुधार खर्च	३.२ क	१९९९९९७.००	०.००	१९९९९९७.००		१४३१०९०८.११	०.००	१४३१०९०८.११
३१४००	प्राकृतिक सम्पत्ति खर्च		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३१४१०	जग्गा प्राप्ति	३.२ क	०.००	०.००	०.००		०.००	०.००	०.००
३१४४०	अपृष्य सम्पत्ति प्राप्ति खर्च (Intangible)	३.२ क	०.००	०.००	०.००		०.००	०.००	०.००
३२०००	वित्तीय व्यवस्था		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३३१४५-४८	आन्तरिक ऋणको साँवा भुक्तानी	४.२	०.००	०.००	०.००		०.००	०.००	०.००
३३२४२	बाह्य ऋणको साँवा भुक्तानी	४.२	०.००	०.००	०.००		०.००	०.००	०.००
३२१४१-४३	आन्तरिक ऋण लगानी	४.१	०.००	०.००	०.००		०.००	०.००	०.००
३२१५१-५२	आन्तरिक सेयर लगानी	४.१	०.००	०.००	०.००		०.००	०.००	०.००
३२२४१	बाह्य ऋण लगानी	४.१	०.००	०.००	०.००		०.००	०.००	०.००
३२२५१	बाह्य सेयर लगानी	४.१	०.००	०.००	०.००		०.००	०.००	०.००
	राजस्व, अनुदान, अन्य प्राप्ति र वित्तीय प्राप्ति रकम सञ्चितकोष दाखिला*		१४५२०९८४१.५०	०.००	१४५२०९८४१.५०		८४०१४१७५.१४	०.००	८४०१४१७५.१४
ख.	कुल जम्मा भुक्तानी		१९९०६८७४४०.११	०.००	१९९०६८७४४०.११	१८४५४७७५९८.६१	२३९६५८९८२३.२१	०.००	२३९६५८९८२३.२१
ग.	बचत /कमी (ग = क-ख)		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
घ.	धोरोटी, आकरिमक कोष लगायतका अन्य कोषको मौज्दातको थप/घट (+/-)	५क	३६६३२१.६२		३६६३२१.६२		६७९४२७३.११		६७९४२७३.११
ङ.	यस आ.व.को नगद तथा बैङ्क मौज्दात (बचत /(कमी)) (ङ = ग+घ)		३६६३२१.६२	०.००	३६६३२१.६२		६७९४२७३.११	०.००	६७९४२७३.११
च.	गत आ.व.को नगद तथा बैङ्क मौज्दात		२५०१३५५८४.३३	०.००	२५०१३५५८४.३३		२४३३४१३११.२२		२४३३४१३११.२२
छ.	विनिमय नाफा/घाटा तथा अन्य समायोजन				०.००				०.००
ज.	आ.व. अन्तको बाँकी नगद तथा बैङ्क मौज्दात (ज= ङ+च+छ)		२५०५०१९०५.९५	०.००	२५०५०१९०५.९५		२५०१३५५८४.३३	०.००	२५०१३५५८४.३३

OK

.....

तयार गर्नेको सही:

नाम:

पद:

मिति:

.....

लेखाउत्तरदायि अधिकृतको सही:

नाम:

पद:

मिति:

.....

महालेखापरीक्षकको सही:

नाम:

पद:

मिति:

* मन्त्रालय/केन्द्रीय निकायले तयार गर्ने प्रतिवेदनमा मात्र उल्लेख गर्ने ।

प्रदेश सरकार
पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्राप्ति र भुक्तानीको वार्षिक प्रतिवेदन (गैरबजेट निकाय)

क्र.स./आर्थिक सङ्केत	विवरण	टिप्पणी नं	चालु आ.व. को कारोबार			गत आ.व. को कारोबार		
			नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझैँ भुक्तानी)	जम्मा	नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझैँ भुक्तानी)	जम्मा
१	प्राप्ति		१	२	३=१+२	४	५	६=४+५
	राजस्व, अनुदान र अन्य प्राप्ति							
११०००	कर राजस्व	१.१	-	-	-	-	-	-
१४०००	अन्य राजस्व	१.१	-	-	-	-	-	-
१३०००	अनुदान	१.३ख	-	-	-	-	-	-
	अन्य प्राप्ति							
१५०००	बेरुजु, निकास फिर्ता र अनुदान फिर्ता	१.१	-	-	-	-	-	-
	लगानी तथा वित्तीय प्राप्ति							
३२१५६-५९	सेयर बिक्री तथा विनिवेश	२.१	-	-	-	-	-	-
३२१४७-४९	आन्तरिक ऋण लगानी फिर्ता प्राप्ति	२.२	-	-	-	-	-	-
३२२४२	वैदेशिक ऋण लगानी फिर्ता प्राप्ति	२.२	-	-	-	-	-	-
३३१४१-४४	आन्तरिक ऋण प्राप्ति	२.३	-	-	-	-	-	-
३३२४१	वैदेशिक ऋण प्राप्ति	२.४	-	-	-	-	-	-
क.	कुल जम्मा प्राप्ति		-	-	-	-	-	-
२	भुक्तानी							
२.१	चालु खर्च							
२१०००	पारिश्रमिक / सुविधा खर्च	३.१ ख	-	-	-	-	-	-
२२०००	मालसमान तथा सेवाको उपभोग खर्च	३.१ ख	-	-	-	-	-	-
२४०००	ब्याज, सेवा शुल्क तथा बैङ्क कमिशन	३.१ ख	-	-	-	-	-	-
२५०००	सहायता खर्च	३.१ ख	-	-	-	-	-	-
२६०००	अनुदान खर्च	३.१ ख	-	-	-	-	-	-
२७०००	सामाजिक सुरक्षा खर्च	३.१ ख	-	-	-	-	-	-
२८०००	अन्य	३.१ ख	-	-	-	-	-	-
३१०००	पुँजीगत खर्च							
३११००	स्थिर सम्पत्ति प्राप्ति खर्च							
३१११०	भवन तथा संरचना	३.२ ख	-	-	-	-	-	-
३११२०	सवारी साधन तथा मेशिनरी औजार	३.२ ख	-	-	-	-	-	-
३११३०-४०	अन्य पुँजीगत खर्च	३.२ ख	-	-	-	-	-	-
३११५०	सार्वजनिक निर्माण	३.२ ख	-	-	-	-	-	-
३११७०	पुँजीगत सुधार खर्च	३.२ ख	-	-	-	-	-	-
३१४००	प्राकृतिक सम्पत्ति खर्च							
३१४१०	जग्गा प्राप्ति	३.२ क	-	-	-	-	-	-
३१४४०	अपृथ्य सम्पत्ति प्राप्ति खर्च (Intangible)	३.२ क	-	-	-	-	-	-
३२०००	वित्तीय व्यवस्था							
३३१४५-४७	आन्तरिक ऋणको साँवा भुक्तानी	४.२	-	-	-	-	-	-
३३२४२	बाह्य ऋणको साँवा भुक्तानी	४.२	-	-	-	-	-	-
३२१४१-४३	आन्तरिक ऋण लगानी	४.१	-	-	-	-	-	-
३२१५१-५२	आन्तरिक सेयर लगानी	४.१	-	-	-	-	-	-
३२२४१	बाह्य ऋण लगानी	४.१	-	-	-	-	-	-
३२२५१	बाह्य सेयर लगानी	४.१	-	-	-	-	-	-
ख.	कुल जम्मा भुक्तानी							
ग.	बचत /कमी (ग = क-ख)							
घ.	धौरौटी, लगायतका अन्य कोषको मौज्जातको थप/घट (+/-)	५ख						
ङ.	यस आ.व.को नगद तथा बैङ्क मौज्जात (बचत //(कमी)) (ङ = ग+घ)							
च.	गत आ.व.को नगद तथा बैङ्क मौज्जात							
छ.	विनिमय नाफा/घाटा तथा अन्य समायोजन							
ज.	आ.व. अन्तको बाँकी नगद तथा बैङ्क मौज्जात (ज= ङ+च+छ)							

.....
तयार गर्नेको सही:

नाम:

पद:

मिति:

.....
लेखाउत्तरदायि अधिकृतको सही:

नाम:

पद:

मिति:

.....
महालेखा परीक्षकको सही:

नाम:

पद:

मिति:

२१	वैदेशिक शेयर लगानी	४.१	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
२२	आन्तरिक दायित्व (२३+२४)		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
२३	अन्य संस्थाहरुबाट ऋण प्राप्ति (घटाउने)	२.३	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
२४	ऋणपत्र मार्फत प्राप्त ऋण साँवा भुक्तानी	४.२	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
२५	बाह्य वित्तीय दायित्व (२६+२७)		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
२६	वैदेशिक ऋणको प्राप्ति (घटाउने)	२.४	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
२७	वैदेशिक ऋण साँवा भुक्तानी	४.२	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
२८	बजेट बचत (-) न्यून (+) (१२-१३)		-२६७९६०७०००.००	-२६०२६३२०००.००	-१५३०३२७४०७.९०	-३०१५४०३०००.००	-२९४६०७७४०५.००	-२२२२७०४२६.९३

.....

तयार गर्नेको सही:

नाम:

पद:

मिति:

.....

लेखाउत्तरदायि अधिकृतको सही:

नाम:

पद:

मिति:

.....

महालेखा परीक्षकको सही:

नाम:

पद:

मिति:

सेवा तथा कार्यक्रमगत खर्चको एकिकृत विवरण

१०.३ सामाजिक सुरक्षा - अनुसन्धान तथा विकास
१०.४ सामाजिक सुरक्षा - अन्यत्र वर्गीकृत नभएको
जम्मा

चालु आ.व.				गत आ.व.			
०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०.००	०.००	०.००	०.००	६३१३६६१.००	०.००	०.००	६३१३६६१.००
१८४५४७७५९८.६१	०.००	०.००	१८४५४७७५९८.६१	१४५६१४१०७८.४८	०.००	०.००	१४५६१४१०७८.४८

थप विवरण टिप्पणी नं. मा उल्लेख गरिएको छ।

.....
 तयार गर्नेको सही:
 नाम:
 पद:
 मिति:

.....
 लेखाउत्तरदायि अधिकृतको सही:
 नाम:
 पद:
 मिति:

.....
 महालेखा परीक्षकको सही:
 नाम:
 पद:
 मिति:

लेखा नीति

१. वित्तीय विवरणको प्रस्तुति

नेपालको संविधानको भाग १० मा सङ्घीय आर्थिक कार्य प्रणालीको व्यवस्था गरिएको छ। संविधानको धारा ११६ मा सङ्घीय सञ्चित कोष सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ। सङ्घीय सञ्चित कोष नेपाल सरकारको सरकारी कोष हो। सङ्घीय आर्थिक ऐन तथा अन्य प्रचलित कानून बमोजिम प्राप्त हुने रकम सञ्चित कोषमा दाखिला हुन्छ भने विनियोजन ऐन बमोजिम सञ्चित कोषबाट रकम खर्च हुने गर्दछ। आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ ले लेखा राख्ने र प्रतिवेदन गर्ने सम्बन्धमा विभिन्न निकायहरूको जिम्मेवारी र प्रतिवेदन कार्यविधिहरू व्यवस्थित गरेको छ। सङ्घीय सरकारको आम्दानी वा ऋण प्राप्त तथा खर्च वा दायित्व भुक्तानीमा सम्बन्धित लेखा उत्तरदायी अधिकृत जिम्मेवार रहने कानुनी व्यवस्था रहेको छ। विभागीय प्रमुख कार्यालय प्रमुख आयोजना प्रमुख लगायत अख्तियारवाल अधिकारीले प्राप्त अख्तियारी र कानुनी अधिकार अनुरूप गरेका कारोबारहरूको आधारमा तयार गरी पेश गरेको लेखाको विवरण, कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट प्रमाणि भई प्राप्त भएको आर्थिक विवरण र बैङ्क विवरण समेतका आधारमा यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ। यो वित्तीय विवरणमा अन्तर निकाय कारोबारहरू समायोजन गरी शून्यकरण गरिएको छ। यो विवरण वार्षिक बजेटमा राखिएका विवरणसँग तुलना गर्न सकिने गरी आवश्यक विवरणहरू समावेश गरी तयार गरिएको छ। यसका अतिरिक्त यो विवरणमा मन्त्रालय र अन्तर्गतका बजेट र गैर बजेट निकायको प्राप्त र भुक्तानीको वार्षिक विवरण, बजेटको तुलनात्मक विवरण, विभिन्न सरकारी कोषको वार्षिक आर्थिक विवरण, सेवा तथा कार्यगत खर्चको विवरण, लेखा नीति, टिप्पणी र अनुसूचीहरू समावेश रहेका छन्।

२. विवरण तयारीको कानुनी आधार

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २६ को उपदफा (३) मा मातहत कार्यालयबाट विनियोजन, राजस्व, धरोटी र अन्य कोष समेतको वित्तीय विवरण प्राप्त गरी एकीकृत वित्तीय विवरण र केन्द्रीय हिसाब तयार गरी तोकिएको समयभित्र महालेखा नियन्त्रक कार्यालयलाई उपलब्ध गराउनु पर्ने जिम्मेवारी लेखा उत्तरदायी अधिकृतको रहेको छ। यसैगरी उपनियम (४) मा आफ्नो मन्त्रालय वा निकाय अन्तर्गतको सबै प्रकारका चल अचल सम्पत्ति र दायित्वको विवरण तोकिएको समयभित्र महालेखा नियन्त्रक कार्यालयमा पठाउने जिम्मेवारी समेत लेखा उत्तरदायी अधिकृतको रहेको छ। सोही ऐनको दफा २९ को उपदफा (२) मा लेखा उत्तरदायी अधिकृतले मातहत कार्यालय समेतको प्रत्येक आर्थिक वर्षको सम्पूर्ण आय व्ययको केन्द्रीय वित्तीय विवरण तयार गरी तोकिएको अवधिभित्र महालेखा नियन्त्रक कार्यालय र महालेखापरीक्षकको कार्यालय समक्ष पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ। आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ७५ को उपनियम (३) मा लेखा उत्तरदायी अधिकृतले ऐनको दफा २६ को उपदफा (४) बमोजिम तयार गरेको विवरण र मातहत कार्यालय समेतको आय व्ययको केन्द्रीय लेखा तथा वित्तीय विवरण तयार गरी असोज मसान्तभित्र महालेखा नियन्त्रक कार्यालयमा पठाउनु पर्ने व्यवस्था रहेको छ।

३. प्रतिवेदनको मानदण्ड

तीनै तहका सरकारहरूमा लागू रहेको एकीकृत आर्थिक सङ्केत तथा वर्गीकरण र व्याख्या, २०७४ एवम् अन्तर्राष्ट्रिय सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (IPSAS 2017) मा आधारित भई आन्तरिकीकरण गरिएको नगदमा आधारित नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान, २०७९ यो वित्तीय विवरण तयारीको मुख्य आधार एवम् मानदण्ड रहेको छ।

४. प्रतिवेदक निकाय

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २६ र दफा २९ बमोजिम विनियोजन, राजस्व, धरोटी तथा अन्य कोषहरू सहितको केन्द्रीय लेखा तथा वित्तीय विवरण तयार गर्ने र प्रतिवेदन गर्ने जिम्मेवारी लेखा उत्तरदायी अधिकृतको रहेको छ।

५. बजेटरी निकाय

नेपाल सरकारको बजेटमा पूर्ण रूपमा सहभागी हुने र प्रत्यक्ष नियन्त्रण भएका निकायलाई बजेट निकायको रूपमा लिइएको छ। बजेटरी व्यवस्थाका लागि केन्द्रीय निकायसँग कार्यकारी, सवैधानिक तथा कानुनी अधिकार रहेको हुन्छ। यस अन्तर्गतका बजेटमा पूर्ण निर्भर रहने मन्त्रालय, विभाग, आयोजना, परियोजना तथा कार्यालयहरू रहेका छन्। बजेट निकायमा यस मन्त्रालय मातहतका केन्द्रीय निकाय तथा कार्यालयहरूको नाम र सूची यसैसाथ संलग्न गरिएको छ।

६. गैरबजेट निकाय

सरकारको अख्तियारी अन्तर्गत सञ्चालन भएका, सरकारको बजेटमा पूर्ण रूपमा समावेश नभएका र स्वतन्त्र गठन आदेश वा छुट्टै ऐन अन्तर्गत स्थापना भएका निकायहरूलाई गैरबजेट निकायको रूपमा समावेश गरिएको छ। गैरबजेट निकायको आफ्नै अर्जित आम्दानी हुन्छ र यस्ता निकायहरूलाई आवश्यकता अनुसार सरकारले सहायता रकम समेत प्रदान गर्ने गर्दछ। निकायहरू नाफा मुलक तथा कर लाग्ने कारोबारमा संलग्न हुँदैनन्। यस मन्त्रालय मातहतका गैरबजेट निकायको सूची यसैसाथ संलग्न गरिएको छ।

७. लेखाङ्कन तथा एकीकरणका आधार

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ५६ को उपनियम (१) बमोजिम नेपाल सरकारले अपनाएको नगदमा आधारित दोहोरो लेखा प्रणाली अनुसार लेखा राखिएको र सोही लेखाको आधारमा प्रस्तुत आर्थिक विवरण तयार गरिएको छ। वित्तीय विवरणहरू नगदमा आधारित लेखा प्रणाली अवलम्बन गरी तयार गरिएको छ। जसमा नगद प्राप्त र भुक्तानीको बखतमा मात्र कारोबारको पहिचान गरिएको छ। लेखा टिप्पणीमा सम्पत्ति तथा दायित्व ऐतिहासिक मूल्यमा देखाइएको छ। यहाँ नगद प्राप्त तथा भुक्तानीको विवरण, बजेट र वास्तविक रकमको तुलना र लेखा टिप्पणी अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको नगद आधार अनुसारको वित्तीय प्रतिवेदन नगदमा आधारित नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान नगद आधार लेखाङ्कनको वित्तीय प्रतिवेदन २०७९ का आधारमा तयार गरिएका छन्। लेखामानले व्यवस्था गरे बमोजिम अन्तर निकाय कारोबारहरू हटाई (Elimination) विवरण तयार गरिएको छ।

८. प्रतिवेदन तथा बजेट अविधि

यो वार्षिक वित्तीय विवरणले २०८० श्रावण १ गतेदेखि २०८१ आषाढ मसान्तसम्मको कारोबारलाई समावेश गरेको छ।

९. सारभूतता

यो वार्षिक वित्तीय विवरणमा सारभूत विवरणहरू समेटिएको छ।

१०. प्रतिवेदनको मुद्रा

वित्तीय विवरण नेपाली रुपैयाँमा तयार गरिएको छ। विदेशी मुद्रामा भएका कारोबारलाई कारोबार भएको दिनमा कायम रहेको नेपाल राष्ट्र बैङ्कले तोकेको विनिमय दर अनुसार नेपाली रुपैयाँमा परिवर्तन गरिएको छ। वर्षान्तमा रहेको विदेशी मुद्राको नगद तथा बैङ्क मौज्दातलाई नेपाल राष्ट्र बैङ्कले आषाढ मसान्तका दिन तोकेको खरिद दर अनुसार नेपाली रुपैयाँमा परिवर्तन गरिएको छ। फरक परेको विनिमय नाफा वा विनिमय नोक्सानीलाई सम्बन्धित मूल शीर्षकमै समायोजन गरिएको छ। वैदेशिक ऋणको हकमा विक्री दर अनुसार नेपाली रुपैयाँमा परिवर्तन गरिएको छ।

११. नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानको अनुपालना

अन्तर्राष्ट्रिय सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान IPSAS 2017 लाई आन्तरिकीकरण गरिएको नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (NPSAS), २०७९ नेपाल सरकारले मिति २०७९।०८।२० मा लागू गर्ने निर्णय गरेपछि यस मानकको आधारमा यो वित्तीय प्रतिवेदन तयार गरिएको छ। यस प्रतिवेदनमा नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानको भाग १ अर्थात् अनिवार्य खण्डलाई पूर्णतया कार्यान्वयन गरिएको छ भने भाग २ अर्थात् ऐच्छिक विषयहरूमध्ये सम्पत्ति, दायित्व, प्रतिबद्धता, जमानत आदि विवरणहरू समावेश गरिएको छ।

१२. प्रमुख लेखा नीतिहरू

१२.१ राजस्वको पहिचान तथा लेखा

नगद तथा बैङ्क मार्फत नगद प्राप्त गरेपछि मात्र राजस्व आम्दानी बाँधिएको छ। राजस्वलाई कुल रकम (Gross Basis) मा राखिएको छ। राजस्व सङ्कलनको लागि महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको सिफारिसमा नेपाल राष्ट्र बैङ्क वा सरकारी कारोबार गर्न अनुमति प्राप्त बैङ्कमा Non-operative Account खोलिएको छ र राजस्व रकम यही खातामा जम्मा गरिन्छ। राजस्व रकमको लेखांकन गर्दा एकीकृत आर्थिक सङ्केत तथा वर्गीकरण र व्याख्या बमोजिमको शीर्षकमा आम्दानी जनाई लेखांकन गरिएको छ। प्रचलित कानून बमोजिम करदाताबाट सङ्कलन गरिएको कर रकमलाई कर राजस्वको रूपमा आयमा लेखाङ्कन गरिएको छ भने प्रचलित कानून बमोजिम प्राप्त गर्ने सेवा शुल्क, विक्री, रोयल्टी, व्याज, लाभांश जस्ता आयहरूलाई अन्य राजस्वको रूपमा लेखांकन गरिएको छ। विनियोजन खर्चको लेखा परीक्षणबाट असुल गर्नु पर्ने ठहर भई पछिल्ला वर्षमा असुली भएका वा निकास वा अनुदान दिएका रकमबाट प्रापकले कार्यसम्पादन गर्न नसकी पछिल्ला वर्षहरूमा राफसाफ फिर्ता गरेका प्राप्तिहरू यथार्थमा राजस्व नभएकाले विविध प्राप्ति अन्तर्गत लेखांकन गरिएको छ। कर छुटहरूको लेखाङ्कन नभएकोले प्रतिवेदन गरिएको छैन। वैदेशिक सहायता अन्तर्गत प्राप्त अनुदान रकमलाई अनुदान प्राप्तिमा आम्दानी जनाई राजस्व लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन गरिएको छ। अर्को निकाय वा सरकारको तहमा हस्तान्तरण हुने "Pass Through" रकमलाई प्राप्त हुँदा प्राप्तिमा र हस्तान्तरण हुँदा भुक्तानीका रूपमा देखाइएको छ। दोहोरो कारोबारलाई हटाएर (Elimination) प्रतिवेदन गरिएको छ।

१२.१.१ राजस्व सङ्कलन

सङ्कलित राजस्वमा सङ्घीय सरकारको अधिकार क्षेत्र रहेको राजस्व रकम र बाँडफाँट हुने राजस्व रकम गरी दुई प्रकारको राजस्व रकम रहेको छ। लेखा टिप्पणी र अनुसूचीमा सङ्घीय सरकारले सङ्कलन गरेको राजस्वको विवरणमा बाँडफाँट हुने राजस्व रकमलाई दायित्व अन्तर्गत बाँडफाँट हुने राजस्व शीर्षकमा देखाइएको छ।

१२.१.२ राजस्व नगद मौज्जात

गत वित्त आर्थिक वर्षमा सङ्कलन भएको राजस्व रकम सोही आर्थिक वर्ष भित्र राजस्व खातामा जम्मा हुन नसकी बाँकी रकमलाई यस आर्थिक वर्षमा दाखिला गरिएको छ। बाँकी रकम दाखिला गर्दा जुन राजस्व शीर्षकमा नगद बाँकी रहेको हो सोही शीर्षकमा रकम दाखिला गरी प्रतिवेदन गरिएको छ। चालु आर्थिक वर्षमा सङ्कलन भएको तर राजस्व खातामा जम्मा हुन बाँकी रकमलाई राजस्व शीर्षकमा आम्दानी जनाई सकिएको छ र सो रकमलाई स्रेस्तामा नगद बाँकीको रूपमा देखाइएको छ।

१२.२ खर्चको पहिचान, लेखाङ्कन र प्रतिवेदन

- भुक्तानी आदेश वा बैङ्क चेक जारी गरिएको रकम निजले भुक्तानी लिन नसकेको वा पेस्की वा सानो नगदी कोषबाट अर्को आर्थिक वर्षमा फिर्ता भएको रकम फिर्ता प्राप्त भएको आर्थिक वर्षको विविध प्राप्तिमा देखाइएको छ। अपाठ मसान्त सम्म जारी भएका तर म्यादभित्र नसाटिएका चेकका रकमलाई खर्चबाट घटाएर समायोजन गरिएको छ।
- प्रचलित कानून बमोजिम कुनै भुक्तानी गर्दा धरौटी कट्टी गर्नुपर्ने व्यवस्था भएकोमा सो पूरा रकमलाई भुक्तानीमा लेखाङ्कन गरी धरौटी रकमलाई धरौटी स्रेस्तामा प्राप्तिर्तर्फ लेखाङ्कन गरिएको छ। प्रचलित कानून अनुसार धरौटीबाट राजस्वमा हुने सदर स्याहा, जफत वा असुलीलाई धरौटी स्रेस्तामा खर्च जनाई सरकारी आयमा प्राप्ति देखाईएको छ।
- सरकारी तिर्न बुझाउन पर्ने रकम बक्यौता रहेको व्यक्तिले सरकारी निकायबाटै पाउने भुक्तानीको कानुनी रूपमा असुली भएमा त्यस्तो भुक्तानी पनि प्राप्ति र भुक्तानी दुवैतर्फ देखाइएको छ।
- पेस्की तथा अन्य रूपमा निकासी भई फिर्ता/फछ्याँट गर्न बाँकी रकम समेतलाई खर्चको रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ। पेस्की वा सानो नगदी कोषको रूपमा भुक्तानी भएको र वर्षान्तमा फछ्याँट हुन नसकेको रकम जुन प्रयोजनका लागि त्यस्तो पेस्की वा कोष उपलब्ध गराइएको हो सोही शीर्षकमा खर्च लेखाङ्कन र प्रतिवेदन गरिएको छ।
- एकल खाता कोष प्रणालीबाट खर्च गर्ने गरी भुक्तानी आदेश पठाउनासाथ खर्च लेखाङ्कन गरिएको छ। खर्च लेखाङ्कन भइसकेपछि कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट पठाएको Electronic Fund Transfer (EFT) सफल नभएमा वा जारी गरिएको चेक नसाटिएमा सो क्रोबारलाई खर्च घटाईएको छ। सानो नगदी कोषमा खर्चको बिल भर्नाई प्राप्त भई शोधभर्ना दिएका वखत खर्च लेखिएको छ।

१३. वैदेशिक मुद्रा

आर्थिक वर्षका विचमा भएका वैदेशिक मुद्रा कारोबारलाई कारोबार भएकै दिनको विदेशी विनिमय दर प्रयोग गरी नेपाली रुपैयाँमा परिवर्तन गरिएको छ। आर्थिक वर्षको अन्तमा रहेको विदेशी मुद्राको मौज्जातलाई आर्थिक वर्षको अन्तिम दिनको खरिद दरका आधारमा प्रतिवेदन गरिएको छ।

१४. नगद वा नगदजन्यको पहिचान

- राष्ट्र बैङ्क, सरकारी कारोबार गर्ने अन्य बैङ्क तथा कार्यालयमा रहेको नगद मौज्जात र तत्काल नगदमा रूपान्तरण गर्न सकिने नगदजन्य वस्तुलाई समेटिएको छ। नगद भन्नाले साधमा रहेको नगद र माग गर्नसाथ प्राप्त हुने निक्षेप रकम पर्दछ। नगदजन्य भन्नाले मूल्य परिवर्तनको जोखिम नगण्य भएको र तोकिएको मूल्यमा तत्काल नगदमा रूपान्तरण गर्न मिल्ने अन्य अवधिको उच्च तरल लगानीलाई जनाउनेछ। यस अवधारणा अनुसार नगदलाई पहिचान गरिएको छ।
- राजस्व, सुरक्षण, असुली लगायतका नगद वा नगदजन्य रकमलाई प्राप्त भएपछि प्राप्तिमा समावेश गरिएको छ। नगद र नगदजन्य रकममा नगद, बैङ्कमा रहेको निक्षेप, विनियोजन ऐन बमोजिम प्राप्त अख्तियारी मध्ये भुक्तानी आदेश दिइएको रकम, तत्काल नगदमा रूपान्तरण हुने सरकारी बाहेकका बन्ध जस्ता अल्पकालीन लगानी, तीन महिना भन्दा कम अवधिका मुद्दती निक्षेप समावेश गरिएको छ।
- सरकारी कारोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त बैङ्क वा नेपाल सरकारसँगको सम्झौता अनुसार रकम भुक्तानी गर्ने कुनै व्यक्तिलाई भुक्तानी गर्ने अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट भुक्तानी आदेश वा बैङ्क चेक वा आदेश पत्र जारी भए पछि निजलाई नगदमा भुक्तानी भए सरह भुक्तानीमा लेखाङ्कन र प्रतिवेदन गरिएको छ। विनियोजन ऐन बमोजिम खर्च भई सकेको तर असार मसान्तमा साटन बाँकी चेक वा सो सरहका बैकिङ्ग उपकरणको खुद रकम चेक साटने अवधि १५ दिन भएकोले अधिल्लै आर्थिक वर्षको विनियोजित रकमबाट खर्च हुने गरी फ्रिज खाताबाट चालु आर्थिक वर्षको मितिमा साटिएको छ।
- नेपाल सरकार र कुनै विकास साझेदार सँग भएको सम्झौता अनुसार नेपाली रुपैयाँ वा विदेशी मुद्रामा कुनै विशेष खातामा कुनै रकम प्राप्त भएमा त्यस्तो रकमलाई प्राप्ति विवरणमा समावेश गरिएको छ। नेपाल सरकारसँगको सम्झौता बमोजिम सम्झौताको पक्षले सम्बन्धित सरकारी निकायलाई उपलब्ध गराएको वस्तुगत सहायता वा प्राविधिक सहायताको रकमलाई सो निकायको आदेशमा भएको भुक्तानीसरह खर्च लेखाङ्कन गरिएको छ।

१५. पेस्की बाँकी

पेस्की दिँदाका वखत नै यसलाई खर्च जनाइएको छ। चालू र पुँजीगत खर्च अन्तर्गत कर्मचारी, व्यक्ति, निर्माण व्यवसायी, आपूर्तिकर्ता, स्वायत्त निकाय, वित्तीय तथा गैर वित्तीय लगायतका संस्थालाई प्रदान गरिएको पेस्की मध्ये आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म फछ्याँट वा फिर्ता प्राप्त हुन बाँकी रहेको रकमलाई पेस्की बाँकी रकममा समावेश गरिएको छ।

१६. धरौटी, अन्य कोष वा खातामा रहेको नगद मौज्जात

कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयहरूको नाममा रहेको विविध कोष खाताहरू (क-२.६), केही भुक्तानी कार्यालयहरूको नाममा रहेको कार्य सञ्चालन कोष- खाताहरू (क-२.७), आन्तरिक राजस्व विभागको नाममा रहेका मूल्य अभिवृद्धि कर कोष खाताहरू (क-२.८), भन्सार कार्यालयहरूका नाममा रहेका भन्सार कोष खाताहरू (क-२.९), आयोजना कार्यालयहरूको नाममा रहेका विशेष अनुदान खाताहरू (क-२.५) र विशेष ऋण खाताहरू (क-२.४) मा अन्तिम मौज्जात रकमको विवरण समावेश गरिएको छ।

१७. खर्चको प्रतिबद्धता

निर्णय वा सम्झौता बमोजिम भविष्यमा भुक्तानी दिनुपर्ने गरी प्रतिबद्धता जनाई सकिएको रकम प्रतिबद्धताको रूपमा अभिलेख राख्न चालु आर्थिक वर्ष २०८०।८१ बाट सुरु गरिएकोले आगामी आर्थिक वर्षको वित्तीय विवरणमा पेश गरिनेछ।

१८. सोझै भुक्तानी

वजेटमा उल्लेख भई नेपाल सरकारलाई प्राप्त भएको वस्तुगत सहायता, सोझै भुक्तानी हुने अनुदान तथा सोझै भुक्तानी हुने ऋण स्रोतबाट खर्च भएको रकममध्ये खर्च भए बराबरको रकमलाई प्राप्ति स्रोत तर्फ सोझै भुक्तानी हुने स्रोत देखाइएको छ। वस्तुगत सहायता तथा सोझै भुक्तानी तर्फका खर्च रकम सम्बन्धित कार्यालय वा आयोजनाबाट कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा खर्च प्रविष्टको लागि प्राप्त भई एकल खाता कोषमा प्रविष्ट भएको मात्र समावेश गरिएको छ। खर्च प्रविष्टको लागि प्राप्त नभएका सोझै भुक्तानी तथा वस्तुगत सहायता रकम यस प्रतिवेदनमा समावेश भएका छैनन्। वस्तुगत सहायता र सोझै भुक्तानी भएको रकमको हकमा आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ बमोजिम सम्बन्धित निकायबाट पेश भई कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा एकल कोष प्रणालीमा प्रविष्ट भई प्राप्त हुन आएको खर्चको आधारमा प्राप्ति तर्फ समेत सोही रकम समावेश गरिएको छ।

१९. दायित्व

अहिले भएको कामले वा पहिल्यै गरेको कामले गर्दा भविष्यमा तिर्नुपर्ने कुनै रकमलाई दायित्वको रूपमा देखाइएको छ। सबै दायित्वहरू ऐतिहासिक मूल्यमा लेखाइनु गरिएका छन्। आर्थिक वर्षको अन्तमा कारोबारबाट सिर्जना भएका दायित्वलाई पहिचान गरी अभिलेख र प्रतिवेदन गरिएको छ।

२०. गैर वित्तीय सम्पत्ति

गैर वित्तीय सम्पत्तिलाई ऐतिहासिक मूल्यमा देखाइएको छ। हास कट्टी गरिएको छैन। सम्पत्ति खरिद गर्दाको लागत मूल्यलाई खर्चमा लेखांकन गरिएको छ र यस्ता सम्पत्तिको विवरण अलगगै तयार गरी थप खुलासाको रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ। सम्पत्तिको वर्गीकरण एकीकृत आर्थिक सङ्केत तथा वर्गीकरण तथा व्याख्या, २०७४ को आधारमा गरिएको छ।

२१. तेस्रो पक्षको भुक्तानी

निकायले फाइदा पाउने गरी वा निकायको दायित्व फरफारख हुने गरी निकायको तर्फबाट तेस्रो पक्षले गरेको भुक्तानीलाई तेस्रो पक्षबाट भएको भुक्तानीका रूपमा लिइएको छ। सो बापत निकायले वस्तु वा सेवा प्राप्त गर्दछ। तेस्रो पक्षको भुक्तानीलाई वित्तीय विवरणको मुख पृष्ठमा छुट्टै महलमा राखिएको छ।

२२. अन्तर सरकारी (निकाय) कारोबार

कुनै एक नियन्त्रित निकाय अन्तर्गतका कार्यालय वा संस्थाहरू बिच भएका आपसी कारोबारहरूलाई एकीकृत वित्तीय विवरणमा समावेश गर्दा दोहोरिने भएकाले यस्ता कारोबारलाई सम्बन्धित प्राप्ति वा भुक्तानीबाट मिलाए गरी वित्तीय विवरण प्रस्तुत गरिएको छ।

२३. अफ बजेट प्राप्ति र भुक्तानी

बजेटमा समावेश नभएको (अफ बजेट) एवम् सरकारी कोषमा रकम प्राप्त नहुने (अफ ट्रेजरी) प्राप्ति तथा भुक्तानी भएको रकमलाई अफ बजेट अफ ट्रेजरी प्राप्ति र भुक्तानीको रूपमा प्रतिवेदनमा खुलासा गरिएको छ। दातृ निकाय वा संस्थाले पस गरेको प्रतिवेदनका आधारमा कारोबार रकम यकिन गरिएको छ। वैदेशिक मुद्रामा प्राप्ति र भुक्तानी भएको रकमलाई प्रतिवेदन प्राप्त भएको दिनको विनिमय दरलाई आधार मानेर कारोबार रकम कायम गरिएको छ।

२४. भुक्तानी दिन बाँकी दायित्व

नगदमा आधारित लेखा प्रणालीका आधारमा लेखाइनु गरिएको हुँदा प्रतिवेदन अवधिभित्र दायित्व सिर्जना भएको तर विनियोजित बजेटले नखामेको स्वीकृत दरवन्दीको तलब, महँगी भत्ता र स्थानीय भत्ता, सरुवा भ्रमण खर्च, घर भाडा, पोसाक, खाद्यान्न, औषधी उपचार, बिरामी र बन्दीको सिधा, सेवा निवृत्त सुविधाका साथै स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रममा समावेश भएको कुनै व्यक्ति फर्म संस्था वा कम्पनीसँग भएको सम्झौता बमोजिमको रकमलाई भुक्तानी हुन बाँकी दायित्वको विवरणमा समावेश गरिएको छ।

२५. उठ्न बाँकी रकम

लगत कायम भई उठ्न नसकेको राजस्व रकम, लिज वा विक्री सम्झौता बमोजिमको रकम प्राप्त गर्ने समयावधिमा प्राप्त हुन नसकेको रकमलाई उठ्न बाँकी रकमको रूपमा राखिएको छ।

२६. सङ्क्रमणकालीन व्यवस्था

नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानले तोकेको सङ्क्रमणकालीन प्रावधान लागू हुने हदसम्म सो विवरण लेखा टिप्पणीमा खुलासा गरिएको छ।

.....
लेखाउत्तरदायि अधिकृत
नाम:
मिति:

प्रदेश सरकार
पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
कोशी प्रदेश, विराटनगर
लेखा टिप्पणीहरू

टिप्पणी भर्न mFmis बाट दुई आर्थिक वर्षको अनुसूची प्रिन्ट गर्नु होला र यसमा आर्थिक वर्ष अनुसार विवरण भर्नुहोला ।

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१

सि.नं.	टिप्पणी नं. र टिप्पणीको विषय	सि.नं.	टिप्पणी नं. र टिप्पणीको विषय
१	टिप्पणी १ राजस्व, अनुदान र अन्य प्राप्ति	२६	टिप्पणी ७.१ सोधभर्ना हुने ऋण
२	टिप्पणी १.१ राजस्व तथा अन्य प्राप्तिको लक्ष्य तथा प्राप्तिको संकलनको विवरण	२७	टिप्पणी ७.२ सोधभर्ना हुने अनुदान
३	टिप्पणी १.२ मन्त्रालयले प्राप्त गरेको अनुदान र सहायताको लक्ष्य तथा प्राप्तिको विवरण (बन्ने)	२८	टिप्पणी ८: बजेटमा समावेश नभएको तन्त्रोपक्ष सहायता
४	टिप्पणी १.३ अनुदान र सहायता प्राप्तिको विवरण	२९	टिप्पणी ९: प्राप्त हुन बाँकी बैदेशिक सहायता
५	टिप्पणी १.४ विभाज्य कोष (Not applicable)	३०	टिप्पणी १० ऋण दायित्व
६	टिप्पणी २ लगानी तथा वित्तीय प्राप्ति	३१	टिप्पणी ११ जिन्सी तथा सम्पत्ति
७	टिप्पणी २.१ सेयर बिक्री तथा विनिमेश	३२	टिप्पणी १२ अग्रिम भुक्तानी
८	टिप्पणी २.२ आन्तरिक तथा वैदेशिक ऋण लगानी फिर्ता प्राप्ति	३३	टिप्पणी १३ पेशकी बाँकीको विवरण
९	टिप्पणी २.३ आन्तरिक ऋण प्राप्ति	३४	टिप्पणी १४ भुक्तानी दायित्व
१०	टिप्पणी २.४ वैदेशिक ऋण प्राप्ति	३५	टिप्पणी १५ खर्चको प्रतिवद्धता
११	टिप्पणी ३ चालु तथा पुँजीगत खर्च	३६	टिप्पणी १६ लिन/उठ्न बाँकी रकम
१२	टिप्पणी ३.१ चालु खर्च	३७	टिप्पणी १७ सेवा तथा कार्यक्रम खर्च
१३	टिप्पणी ३.२ पुँजीगत खर्च	३८	टिप्पणी १८ आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट कायम भएको वेरुजु
१४	टिप्पणी ३.३ संचित कोषमाथी व्ययभार हुने खर्च (बजेट निकाय)(Not applicable)	३९	टिप्पणी १९ दोहोरो गणना रकम समायोजन(Elimination)
१५	टिप्पणी ३.४ संचित कोषबाट विनियोजन हुने खर्च (बजेट निकाय)(Not applicable)	४०	टिप्पणी १९.१ प्राप्ति तर्फ दोहोरो गणना रकम समायोजन
१६	टिप्पणी ३.५ भुक्तानी विधि अनुसारको खर्च (बजेट निकाय)	४१	टिप्पणी १९.२ खर्च तर्फ दोहोरो गणना रकम समायोजन
१७	टिप्पणी ३.६ वित्तीय हस्तान्तरण (बजेट निकाय) (Not applicable)	४२	टिप्पणी २० विनिमयदर नाफा नोक्सान
१८	टिप्पणी ४ वित्तीय ब्यवस्था	४३	टिप्पणी २१ सम्भाव्य दायित्व (Contingent Liability)(बजेट निकाय)
१९	टिप्पणी ४.१ ऋण तथा शेयर लगानी	४४	टिप्पणी २२ प्रतिवेदन पश्चात भएको संशोधन र त्रुटिको सुधार (Correction of Errors)
२०	टिप्पणी ४.२ ऋण साँवा भुक्तानी	४५	टिप्पणी २३ जमानत
२१	टिप्पणी ५ कोषहरूको प्राप्ति, भुक्तानी र बाँकीको विवरण	४६	टिप्पणी २४ राजस्व खर्च/छुट (Tax Expenditure)
२२	टिप्पणी ६ नगद र बैक मौज्जात	४७	टिप्पणी २५ सामाजिक सुरक्षा
२३	टिप्पणी ६.१ सरकारी कोषहरूको प्रवाह	४८	टिप्पणी २६ आर्थिक वर्ष पछाडिका प्रमुख घटनाहरू
२४	टिप्पणी ६.२ नगद र बैक मौज्जात		
२५	टिप्पणी ७ सोधभर्नाहुने ऋण र अनुदान (बजेट निकाय)		

टिप्पणी १ राजस्व, अनुदान र अन्य प्राप्ति

टिप्पणी १.१ राजस्व तथा अन्य प्राप्तिको लक्ष्य तथा प्राप्तिको संकलनको विवरण

यस मन्त्रालयले संकलन गरेको राजस्वको विवरण निम्नानुसार रहेको छ। संकलित राजस्वमा संघीय सरकारको एकल अधिकारक्षेत्र रहेको राजस्व रकम र बाँडफाँड हुने राजस्व रकम गरी दुई प्रकारको राजस्व रकम रहेको छ। यस विवरणमा बाँडफाँड हुने राजस्व रकमलाई जुन शिर्षकमा रकम संकलन भएको छ सोही शिर्षकमा देखाइएको छ। राजस्व संकलनको लागि महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको सिफारिसमा नेपाल राष्ट्र बैंक वा सरकारी कारोवार गर्न अनुमति प्राप्त बैंकमा खोलिएको non-operative account मा जम्मा गरिन्छ। राजस्व रकमको लेखांकन गर्दा एकिकृत आर्थिक सङ्केत तथा वर्गिकरण र व्याख्या बमोजिमको शिर्षकमा आम्दानी जनाई लेखांकन गरिएको छ। प्रचलित कानून बमोजिम करदाताबाट संकलन गरिएको कर रकमलाई कर राजस्वको रूपमा आयमा लेखाङ्कन गरिएको छ भने प्रचलित कानून बमोजिम प्राप्त गर्ने सेवा शुल्क विक्री, रोयल्टी, व्याज, लाभांश जस्ता आयहरू लाई अन्य राजस्वको रूपमा लेखांकन गरिएको छ। लेखापरीक्षणको क्रममा असुल गर्नु पर्ने ठहर भई पछिल्ला वर्षमा असुली भएमा वा निकास वा अनुदान दिएको रकमबाट प्रापकले कार्यसम्पादन गर्न नसकी पछिल्ला वर्षहरूमा राफसाफ फिर्ता गरेमा ती प्राप्तिहरूलाई 'विविध प्राप्ति' अन्तर्गत वेरुजु र अन्य प्राप्ति आधार शीर्षक अन्तर्गतका उपशीर्षकमा जम्मा गरी लेखांकन गरिएको छ साथै राजस्व तर्फको वेरुजु सम्बन्धीत राजस्व शिर्षकमा लेखाङ्कन गरिएको छ। यसको विस्तृत शिर्षकगत विवरण अनुसूची नं १.१ मा प्रस्तुत गरी यसै साथ संलग्न गरिएको छ। MFMS बाट प्राप्त विवरण प्रविष्टी गरिएको हुँदा दाखिला हुन बाँकी राजस्व यस देखिएको छैन।

		चालु आ.ब.				गत आ.ब.				गरबजट निकाय यथार्थ
		बजेट निकाय			गैरबजेट निकाय यथार्थ प्राप्ति	बजेट निकाय				
		शुरु अनुमान	अन्तिम कायम अनुमान	यथार्थ प्राप्ति		नगद बाँकी	शुरु अनुमान	अन्तिम कायम अनुमान	यथार्थ प्राप्ति	
११०००	कर	-	-	०.००						
१४०००	अन्य राजस्व			११६३६७८४८.२४				५१६६६९८०.००		
१५०००	वेरुजु रकम र अन्य प्राप्ति जम्मा			१४४२०९९६.६३				३२३४७१९५.१४		
३३०००	बाँडफाँड हुने राजस्व			१८४३६१३४५.८४				२७५४७२३१५.१६		
	जम्मा	०.००	०.००	३१५१५०१९०.७१	०.००	०.००	०.००	०.००	३५९४८६४९०.३०	०.००

टिप्पणी १.२ मन्त्रालयले प्राप्त गरेको अनुदान र सहायताको लक्ष्य तथा प्राप्तिको विवरण (बजेट निकाय)

टिप्पणी १.३ अनुदान र सहायताको प्राप्तिको विवरण

क) बजेट निकाय

नेपाल सरकार र द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय दातृ निकाय संगको सम्झौता बमोजिम भएको खर्चको आधारमा दातृ निकायबाट प्रिफण्डिङ्ग(नगद) तथा शोधभर्नाको रूपमा नेपाल सरकारले प्राप्त गरेको रकम यसमा उल्लेख गरिएको छ। कानून बमोजिम प्राप्त भएको अनुदान रकम निम्नानुसार रहेको छ। नेपाल सरकारले द्विपक्षीय वा बहुपक्षीय दातृ निकाय संस्थाबाट सोधभर्ना हुने गरि भएको खर्चको हकमा त्यस्तो रकम आयोजनाबाट केन्द्रिय हिसावमा हस्तान्तरण गरिएको हुन्छ। यो वर्षको अनुदान प्राप्ति निम्नानुसार रहेको। अनुदान र सहायता प्राप्तिको विस्तृत विवरण अनुसूची-१.३ मा उल्लेख गरी यसैसाथ संलग्न गरिएको छ।

		चालु आ.ब.				गत आ.ब.			
		बजेट निकाय अनुमान		बजेट निकाय यथार्थ प्राप्ति		बजेट निकाय अनुमान		बजेट निकाय यथार्थ प्राप्ति	
		शुरु अनुमान	संशोधित अनुमान	नगद	सोझै भुक्तानी	शुरु अनुमान	संशोधित अनुमान	नगद	सोझै भुक्तानी
१३१००	द्विपक्षीय वैदेशिक अनुदान								
१३२००	बहुपक्षीय वैदेशिक अनुदान								
१३३००	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण								
१३४००	अन्य आन्तरिक अनुदान								
१३०००	अनुदान तथा सहायता जम्मा	-	-	-	-	-	-	-	-

ख) गैरबजेट निकाय

प्रचलित कानून बमोजिम प्राप्त भएको अनुदान रकम निम्नानुसार रहेको छ। नेपाल सरकारले द्विपक्षीय वा बहुपक्षीय दातृ निकाय संस्थाबाट सोधभर्ना हुने गरि भएको खर्चको हकमा त्यस्तो रकम आयोजनाबाट केन्द्रिय हिसावमा हस्तान्तरण गरिएको हुन्छ। यो वर्षको अनुदान प्राप्ति निम्नानुसार रहेको। अनुदान र सहायता प्राप्तिको विस्तृत विवरण अनुसूची - ७.२ मा उल्लेख गरी यसैसाथ संलग्न गरिएको छ।

		चालु आ.ब.		गत आ.ब.	
		गैरबजेट निकाय यथार्थ प्राप्ति		गैरबजेट निकाय यथार्थ प्राप्ति	
		नगद	सोझै भुक्तानी	नगद	सोझै भुक्तानी

द्विपक्षीय ऋण			-			-			-			-
जम्मा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

टिप्पणी ३ चालु तथा पूँजीगत खर्च

यस वित्तीय विवरणमा विनियोजन भएको रकमको खर्च ती खर्चका स्वरूप शीर्षक, कार्यगत सम्बन्ध, व्यहोरिएका श्रोतको संरचना, मुलुकको विकास प्राथमिकता लगायत विभिन्न प्रकारले वर्गिकरण गरिएको छ । यस वार्षिक वित्तीय विवरणमा विनियोजनबाट भएको खर्च र गैरबजेटरी नियन्त्रित निकायले गरेको खर्च समावेश गरिएको छ । एकिकरण र वर्गिकरण गर्दा नेपाल सरकारको श्रोत भएका खर्चहरूमा सोही बमोजिम र गैरबजेटरी नियन्त्रित निकायका खर्चहरूमा नेपाल सरकारले गरेको वर्गिकरण लागू भएको अवस्थामा सो वर्गिकरण बमोजिम र त्यस्तो वर्गिकरण नभएकोमा सबैभन्दा सामान्य वर्गिकरणमा समावेश गरी खर्च प्रस्तुतिकरण गरिएको छ । विनियोजन भएको रकमको खर्च तीन प्रकारले वर्गिकरण हुन्छ: चालु खर्च पूँजीगत खर्च र वित्तीय व्यवस्था । चालु खर्चमा नियमित प्रकारका कार्यालयको कार्यसम्पादनका लागि भएका पदाधिकारी र कर्मचारी खर्च, सञ्चालन र सम्भार खर्च, व्याज, बैंक कमिसन, सेवा शुल्क, कार्यक्रम खर्च, अनुदान सहायता, सामाजिक सुरक्षा तथा सेवा निवृत्त सुविधा जस्ता नियमित प्रकारका खर्चहरू समावेश हुन्छन् । पूँजीगत खर्चमा एक आर्थिक वर्षभन्दा बढी अवधि आयु भएका सम्पति खरिद, उत्पादन, जडान, विकासमा लागेको खर्च तथा संरचनात्मक सुधारका खर्चहरू समावेश हुन्छन् । कुनै सम्पति खरिद गर्न भुक्तानी गरिएको पेशिक वा हस्तान्तरण भैनसकेका निर्माण वा निर्माणाधिन सम्पतिमा गरिएका भुक्तानीलाई पनि पूँजीगत खर्चमा समावेश गरिन्छ । वित्तीय व्यवस्थामा स्थिर सम्पतिबाहेकका शेयर, ऋण लगायतका लगानीजन्य खर्चहरू तथा साविकको दायित्वको मूलधन भुक्तानी गर्दा भएका खर्चहरू समावेश हुन्छ । चालु तथा पूँजीगत खर्चको विवरण निम्नानुसार रहेको छ। मन्त्रालयगत खर्च भुक्तानी विधि अनुसारको खर्च, अनुसूची २.१मा प्रस्तुत गरी संलग्न गरिएको छ।

टिप्पणी ३.१ चालु खर्च

क) बजेट निकाय

नियमित प्रकारका कार्यालयको कार्यसम्पादनका लागि भएका पदाधिकारी र कर्मचारी खर्च, सञ्चालन र सम्भार खर्च, व्याज, बैंक कमिसन, सेवा शुल्क, कार्यक्रम खर्च, अनुदान सहायता, सामाजिक सुरक्षा तथा सेवा निवृत्त सुविधा जस्ता नियमित प्रकारका खर्चहरू चालु खर्चमा समावेश गरिएको छ। साविक वन, वातावरण तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय र पर्यटन ता संस्कृति मन्त्रालयको MFMIS बाट जोडजम्मा गरी विवरण प्रविष्टी गरिएको छ ।

		चालु आ.ब.				गत आ.ब.			
		बजेट अनुमान		यथार्थ खर्च		बजेट अनुमान		यथार्थ खर्च	
		शुरु बजेट	अन्तिम कायम बजेट	नगद	सोझै भुक्तानी	शुरु बजेट	अन्तिम कायम बजेट	नगद	सोझै भुक्तानी
२१०००	पारिश्रमिक / सुबिधा खर्च	७४१८२९०००.००	७४०७२६०००.००	५४८६५०८६.२२		७४४६८६०००.००	७४२७२५०००.००	६१२२९१३८५.१०	
२२०००	मालसमान तथा सेवाको उपभोग खर्च	४९२७४१०००.००	४६२५१२८६१.००	३३०२८१२९७.८९		३६३७६८०००.००	३६५३०१२४०.००	२७२३२२५०९.९३	
२४०००	व्याज, सेवा शुल्क तथा बैंक कमिशन								
२५०००	सहायता खर्च		२०००००.००	५६३०१५.००		१२५०००००.००	१२५०००००.००	४९९४७९४.०८	
२६०००	अनुदान खर्च	१२००००००.००	०.००	०.००		९०००००००.००	५७७८०००.००	२३९९९४५.००	
२७०००	सामाजिक सुरक्षा खर्च								
२८०००	अन्य खर्च	७१५७०००.००	७११३१३९.००	५६३४५२७.००		९१६७०००.००	९५९४७६०.००	७२८१८८८.८०	
	जम्मा	१२५३७२७०००.००	१२१३३५२०००.००	८८५१३६९२६.११	०.००	१२२०१२१०००.००	११३५८९९०००.००	८९८२९०५२२.९१	०.००

ख) गैरबजेट निकाय

नियमित प्रकारका कार्यालयको कार्यसम्पादनका लागि भएका पदाधिकारी र कर्मचारी खर्च, सञ्चालन र सम्भार खर्च, व्याज, बैंक कमिसन, सेवा शुल्क, कार्यक्रम खर्च, अनुदान सहायता, सामाजिक सुरक्षा तथा सेवा निवृत्त सुविधा जस्ता नियमित प्रकारका खर्चहरू चालु खर्चमा समावेश

		चालु आ.ब.		गत आ.ब.	
		नगद	सोझै भुक्तानी	नगद	सोझै भुक्तानी
२१०००	पारिश्रमिक / सुबिधा खर्च				
२२०००	मालसमान तथा सेवाको उपभोग खर्च				
२४०००	व्याज, सेवा शुल्क तथा बैंक कमिशन				
२५०००	सहायता खर्च				

२६०००	अनुदान खर्च				
२७०००	सामाजिक सुरक्षा खर्च				
२८०००	अन्य खर्च				
	जम्मा	-	-	-	-

टिप्पणी ३.२ पूँजीगत खर्च

क) बजेट निकाय

यसमा एक आर्थिक वर्षभन्दा बढी अवधि उपयोगी आयु भएका सम्पत्ति खरिद, उत्पादन, जडान, विकासमा लागेको खर्च तथा संरचनात्मक सुधारका खर्चहरू समावेश हुन्छन्। कुनै सम्पत्ति खरिद गर्न भुक्तानी गरिएको पेशिक वा हस्तान्तरण भैनसकेका निर्माण वा निर्माणाधिन सम्पत्तिमा गरिएका भुक्तानीलाई पनि पूँजीगत खर्चमा समावेश गरिन्छ। विनियोजन ऐनबाट सम्पत्ति खरिदका लागि भएको पूँजीगत खर्चको वर्गीकरण देहाय बमोजिम रहेको। साविक वन वातावरण तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय र पर्यटन तथा संस्कृति मन्त्रालयको MFMS बाट विवरण जोडजम्मा गरी प्रविष्टी गरिएको छ।

		चालु आ.ब.				गत आ.ब.			
		बजेट अनुमान		यथार्थ खर्च		बजेट अनुमान		यथार्थ खर्च	
		शुरु बजेट	अन्तिम बजेट	नगद	सोझै भुक्तानी	शुरु बजेट	अन्तिम बजेट	नगद	सोझै भुक्तानी
३११००	स्थिर सम्पत्ति प्राप्ति खर्च	१४२५८८००००.००	१३९०२८००००.००	९६०३४०६७२.५०	०.००	१७९५२८२०००.००	१८१०१७८४०५.००	१४०७९९४०७९.१६	-
३१११०	भवन तथा संरचना	४३००००००.००	३५०५००००.००	२८५५२९८९.३१		११३९०९०००.००	११८७६९४०५.००	७३७१२३६८.८७	
३११२०	सवारी साधन तथा मेशीनरी औजार	३२५३००००.००	४००३००००.००	३०३४८३६१.००		२३६८००००.००	१९६८००००.००	१५४८९५५९.९९	
३११३०	अन्य पूँजीगत खर्च	२२७१००००.००	१०९६००००.००	८२२६६५२.००		४०६०००००.००	३५१०००००.००	१५८५५१७०.२३	
३११४०	सुरक्षा उपकरण								
३११५०	सार्वजनिक निर्माण	१२१६५४००००.००	१२०२६९००००.००	८६६७०२००८.२४		१६०४००३०००.००	१६२२११४०००.००	१२८८६२६०७१.९६	
३११६०	निर्मित संरचनाको सुधार खर्च	३४१०००००.००	३२०५००००.००	२४५१०६६४.९५		७१९००००.००	८१९००००.००	८०१९८६२.११	
३११७०	पूँजीगत सुधार खर्च	७७००००००.००	६९५०००००.००	१९९९९९७.००		५९०००००.००	६३२५०००.००	६२९१०४६.००	
३१२००	मौज्दात सामानहरू								
३१३००	बहुमुल्य सामानहरू								
३१४००	प्राकृतिक सम्पत्ति खर्च	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	-
३१४१०	जग्गा प्राप्ति								
३१४४०	अपृष्य सम्पत्ति प्राप्ति खर्च (Intangible)								
	जम्मा	१४२५८८००००.००	१३९०२८००००.००	९६०३४०६७२.५०	०.००	१७९५२८२०००.००	१८१०१७८४०५.००	१४०७९९४०७९.१६	-

ख) गैरबजेट निकाय

त खर्चको वर्गीकरण देहाय बमोजिम रहेको छ

		चालु आ.ब.		गत आ.ब.	
		नगद	सोझै भुक्तानी	नगद	सोझै भुक्तानी
३११००	स्थिर सम्पत्ति प्राप्ति खर्च	०.००	०.००	०.००	०.००
३१११०	भवन तथा संरचना				
३११२०	सवारी साधन तथा मेशीनरी औजार				
३११३०	अन्य पूँजीगत खर्च				
३११४०	सुरक्षा उपकरण				

३११५०	सार्वजनिक निर्माण				
३११६०	निर्मित संरचनाको सुधार खर्च				
३११७०	पूँजीगत सुधार खर्च				
३१२००	मौज्दात सामानहरु				
३१३००	बहुमुल्य सामानहरु				
३१४००	प्राकृतिक सम्पत्ति खर्च	-	-	-	-
३१४१०	जग्गा प्राप्ति				
३१४४०	अपृष्य सम्पत्ति प्राप्ति खर्च (Intangible)				
	जम्मा	-	-	-	-

टिप्पणी ३.३ संचित कोषमाथी व्ययभार हुने खर्च (बजेट निकाय)

टिप्पणी ३.४ संचित कोषबाट विनियोजन हुने खर्च (बजेट निकाय)

टिप्पणी ३.५ भुक्तानी विधि अनुसारको खर्च (बजेट निकाय)

नेपाल सरकारको भुक्तानी विधि अनुसारको चालु पूँजीगत तथा वित्तीय व्यवस्था तर्फको खर्चको व्यहोरा निम्न बमोजिम रहेको छ। भुक्तानी विधिको विवरण सहितको विस्तृत विवरण प्रतिवेदन नं २०२० मा प्रस्तुत गरी यसै साथ संलग्न गरिएको छ।

भुक्तानी विधि	चालु आ.ब.			गत आ.ब.		
	चालु	पूँजीगत	वित्तीय	चालु	पूँजीगत	वित्तीय
नगद आन्तरीक स्रोत	७५१९२५९८३.२९	६२०७५६००३.७७		८९८२९०५२२.९१	१४०७९९४०७९.१६	
वित्तीय समानीकरण अनुदान	२१५१२८१.००	२२७७१२८८२.७३				
सशर्त अनुदान	१३१०५९६६१.८२	१११८७१७८६.००				
सोधभर्ना हुने ऋण						
नगद अनुदान						
नगद ऋण						
सोझै भुक्तानी अनुदान						
सोझै भुक्तानी ऋण						
वस्तुगत अनुदान						
जम्मा	८८५१३६९२६.११	९६०३४०६७२.५०	०.००	८९८२९०५२२.९१	१४०७९९४०७९.१६	०.००

टिप्पणी ३.६ वित्तीय हस्तान्तरण (बजेट निकाय)

टिप्पणी ४ वित्तीय व्यवस्था

टिप्पणी ४.१ ऋण तथा शेयर लगानी

नेपाल सरकारले शेयर तथा ऋणमा गरेको लगानीलाई वित्तीय व्यवस्था खर्चमा लेखाइकन गरिन्छ। ऋण तथा शेयर लगानीको विवरण निम्नानुसार रहेको छ। ऋण र शेयर लगानीको निकागत विवरण सहितको विस्तृत विवरण अनुसूची नं ४.४ र ७.९ मा प्रस्तुत गरी यसै साथ संलग्न गरिएको छ।

बजेट निकाय अनुमान	चालु आ.ब.		गत आ.ब.		
	बजेट निकाय यथार्थ	गैरबजेट निकाय यथार्थ	बजेट निकाय अनुमान	बजेट निकाय यथार्थ	गैरबजेट निकाय यथार्थ

	शुरु अनुमान	अन्तिम कायम बजेट	नगद	सोझै भुक्तानी	नगद	सोझै भुक्तानी	शुरु अनुमान	अन्तिम कायम बजेट	नगद	सोझै भुक्तानी	नगद	सोझै भुक्तानी
३२१४१ -४३ आन्तरिक ऋण लगानी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३२१४१	अन्तर सरकारी ऋण लगानी											
३२१४२	सार्वजनिक संस्थानमा ऋण लगानी											
३२१४३	अन्य संस्थामा ऋण लगानी											
३२२४१	बैदेशिक ऋण लगानी											
३२१५१ -५२ आन्तरिक शेयर लगानी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३२१५१	संस्थानमा शेयर लगानी											
३२१५२	अन्य संस्थामा शेयर लगानी											
३२२५१	बैदेशिक शेयर लगानी											
	जम्मा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

टिप्पणी ४.२ ऋण साँवा भुक्तानी

आन्तरिक तथा बाह्य ऋणको साँवा भुक्तानीको विवरण निम्नानुसार रहेको छ। साँवा भुक्तानीको निकागत विवरण सहितको विस्तृत विवरण अनुसूची नं०४.५ र ७.१० मा प्रस्तुत गरी यसै साथ संलग्न गरिएको छ।

	चालु आ.ब.						गत आ.ब.					
	बजेट निकाय अनुमान		बजेट निकाय		गैरबजेट निकाय		बजेट निकाय अनुमान		बजेट निकाय		गैरबजेट निकाय	
	शुरु अनुमान	अन्तिम कायम बजेट	नगद	सोझै भुक्तानी	नगद	सोझै भुक्तानी	शुरु अनुमान	अन्तिम कायम बजेट	नगद	सोझै भुक्तानी	नगद	सोझै भुक्तानी
३३१४५ -४८ आन्तरिक ऋणको साँवा भुक्तानी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३३१४५	ऋणपत्रमार्फत प्राप्त ऋण साँवा भुक्तानी											
३३१४६	अन्य आन्तरिक सरकारबाट प्राप्त ऋण साँवा भुक्तानी											
३३१४७	अन्य संस्थाबाट प्राप्त ऋण साँवा भुक्तानी											
३३१४८	अधिविकर्ष(Overdraft) भुक्तानी											
३३२४२	बैदेशिक ऋण साँवा भुक्तानी											
	जम्मा साँवा भुक्तानी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

टिप्पणी ५ कोषहरुको प्राप्ति, भुक्तानी र बाँकीको विवरण

क) बजेट निकाय

संघीय ऐन बमोजिम विभिन्न प्रयोजनका लागि स्थापना र सञ्चानमा रहेका धरौटी तथा अन्य कोषहरूको प्राप्ति र भुक्तानीको अवस्था देहाय अनुसार छ। यस्ता कोषहरू संचालनको लागि नेपाल राष्ट्र बैंकबाट जारी गरिएको सरकारी कारोवार निर्देशिका बमोजिम विभिन्न समुहका खाताहरू संचालनमा रहेका छन्। कोषहरूको प्राप्ति र भुक्तानीको विस्तृत विवरण प्रतिवेदन नं ४०३ र ४०१ मा उल्लेख गरी यसैसाथ संलग्न गरिएको छ। गत आ.व. को महलमा साविक वन,वातावरण तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयको धरौटी तथा कार्यसञ्चालन कोषको रकम प्रमाणित केन्द्रिय आर्थिक विवरण बाट प्रविष्टी गरिएको हुँदा चालु आ.व. को महलमा वन, वातावरण तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय र पर्यटन तथा संस्कृति मन्त्रालयको समेत विवरण जोडजम्मा गरी प्रविष्टी गरिएकोले विवरण फरक देखिएको हो। गत आ व ०७९/०८० मा धरौटी को विवरण प्रविष्टी गर्दा पर्यटन तथा संस्कृति मन्त्रालय मातहतका निकायको प्रदेश संग्राहलय धनकुटाको पनि धरौटी प्रविष्टी पनि प्रविष्टी भइ धरौटी अल्या फरक परेकाले सो जुटी लाइ यस आ व ०८०/०८१ मा धरौटी सच्याइ प्रविष्टी गरिएको छ।

कोष हिसाबको नाम	चालु आ.व.				गत आ.व.			
	शुरु मौज्दात	प्राप्ति	भुक्तानी	बाँकी	शुरु मौज्दात	प्राप्ति	भुक्तानी	बाँकी
क-२.३ धरौटी खाता	१४६९५१५८१.८२	५४११११४३.३१	४७३१६४६१.१६	१५३७४६२६३.९७	१०७७१६१४१.३६	७०२०३४७२.०८	३०९६८०३१.६२	१४६९५१५८१.८२
क-२.४ विशेष खाता (ऋण)				०.००				०.००
क-२.५ विशेष खाता (अनुदान)				०.००				०.००
क-२.६ विविध खाता	१०३१८४००२.५१	१५५२०७५५२.५०	१६१६३५९१३.०३	९६७५५६४१.९८	१३५६२५१६९.८६	११३८०७१७४.४७	१४६२४८३४१.८२	१०३१८४००२.५१
क-२.७ कार्यसंचालन कोष तथा अन्य खाता-सरकारी निकाय				०.००				०.००
क-२.८ मुल्य अभिवृद्धि कर कोष खाता				०.००				०.००
क-२.९ भन्सार कोष खाता				०.००				०.००
क-२.१० अन्य खाता-संस्थान, समिति, परिषद, बोर्ड				०.००				०.००
क-३.१ आकस्मिक कोष खाता				०.००				०.००
क-५.१ प्रधानमन्त्री राहत कोष खाता				०.००				०.००
क-५.२ प्राकृतिक प्रकोप उद्धार तथा राहत कोष खाता				०.००				०.००
जम्मा	२५०१३५५८४.३३	२०९३१८६९५.८१	२०८९५२३७४.१९	२५०५०१९०५.९५	२४३३४१३११.२२	१८४०१०६४६.५५	१७७२१६३७३.४४	२५०१३५५८४.३३

ख) गैरबजेट निकाय

गैर बजेट निकायहरूमा रहेका कोषहरूको प्राप्ति र भुक्तानी निम्नानुसार रहेको छ। यसको विस्तृत विवरण अनुसूची र ७.११ मा उल्लेख गरी यसैसाथ संलग्न गरिएको छ।

कोष हिसाबको नाम	चालु आ.व.				गत आ.व.			
	शुरु मौज्दात	प्राप्ति	भुक्तानी	बाँकी	शुरु मौज्दात	प्राप्ति	भुक्तानी	बाँकी
कोष १				-				-
कोष २				-				-
कोष ३				-				-
				-				-
				-				-
जम्मा	-	-	-	-	-	-	-	-

टिप्पणी ६ नगद र बैक मौज्दात

टिप्पणी ६.१ सरकारी कोषहरूको प्रवाह

संघीय सञ्चित कोष सञ्चालन गर्दा सरकारी खाता संचालन निर्देशिका बमोजिम आन्तरिक रुपमा खोलिएका विशेष खाताहरू (ear-marked funds) खोलिएको हुन्छन्। जसमा विशेष ऋण खाता क-२.४, विशेष अनुदान खाता क-२.५ र वैदेशिक सहायता आम्दानी खाता क-७ खाताहरू रहेका छन्। क-२.४ र विशेष अनुदान खाता क-२.५ खाताहरू वैदेशिक सहयोग रकम परिचालनको लागि प्रयोग हुने खाताहरू हुन् र यी खाताबाट भुक्तानी भएको रकम संबन्धित शिर्षकमा नै खुलाइएको छ। अग्रिमरुपमा सहायता रकम प्राप्त भएमा वैदेशिक सहायता आम्दानी खाता क-७ खातामा जम्मा गरिन्छ र दातृ निकायसंग भएको शर्त बमोजिम खर्च भए पश्चात निश्चित अवधिको अन्तरालमा त्यस्तो रकम संचित कोष खातामा ट्रान्सफर गरिन्छ। यस खाताबाट ट्रान्सफर गरिएको रकमलाई अनुदान प्राप्ति र वैदेशिक ऋण प्राप्तिको शिर्षकमा नै उल्लेख गरिएको छ।

टिप्पणी ६.२ नगद र बैक मौज्दात

क) बजेट निकाय

सरकारी कारोवार निर्देशिका बमोजिम सरकारी कारोवार गर्ने बैकमा विभिन्न समुहका खाताहरू संचालनमा रहेका छन् । उक्त खाताहरूमा रहेको बैक मौज्दात र ती खाताहरूमा जम्मा हुनुपर्ने नगद बाँकी रकमको मौज्दात निम्नानुसार रहेको छ । वैदेशिक मुद्रामा रहेको बैक मौज्दातलाई अत्र अन्तिम दिनमा रहेको विनिमयदर अनुसार नेपाली मुद्रामा परिवर्तन गरी उल्लेख गरिएको छ। यसको विस्तृत विवरण प्रतिवेदन ४०१, ४०३, ४१०३ तथा अनुसूची ५.१ मा उल्लेख गरी यसैसाथ संलग्न गरिएको छ। निम्न रकम मध्ये क.३ धरौटी खाता, क.४ विशेष खाता (ऋण) क.५ विशेष खाता (अनुदान) क.४ विभाज्य कोष खाता र क.७ वैदेशिक सहायता आम्दानी खातामा रहेको रकम रु. नेपाल सरकारको नियन्त्रणमा रहेको प्रतिबन्धात्मक रकम हो । धरौटी तथा कार्यसञ्चालन कोष खाता तर्फ गत आ.व. को विवरणको स्रोत प्रमाणित केन्द्रिय आ.वि. का आधारमा गरिएको छ भने चालु आ.व. तर्फको विवरण भने साविक वन, वातावरण तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय र पर्यटन तथा संस्कृति मन्त्रालय को MFMS बाट विवरण जोडजम्मा गरि राखिएको छ ।

	संचित कोष खाता	चालु आ.व.			गत आ.व.		
		बैंक मौज्दात	नगद मौज्दात	जम्मा बाँकी	बैंक मौज्दात	नगद मौज्दात	जम्मा बाँकी
	अन्य खाता	२५०५०१९०५.९५	०.००	२५०५०१९०५.९५	२५०१३५५८४.३३	०.००	२५०१३५५८४.३३
क-२.३	धरौटी खाता	१५३७४६२६३.९७		१५३७४६२६३.९७	१४६९५१५८१.८२		१४६९५१५८१.८२
क-२.४	विशेष खाता (ऋण)	०.००		०.००	०.००		०.००
क-२.५	विशेष खाता (अनुदान)	०.००		०.००	०.००		०.००
क-२.६	विविध खाता	९६७५५६४१.९८		९६७५५६४१.९८	१०३१८४००२.५१		१०३१८४००२.५१
क-२.७	कार्यसंचालन कोष तथा अन्य खाता-सरकारी निकाय			०.००			०.००
क-२.८	मुल्य अभिवृद्धि कर कोष खाता			०.००			०.००
क-२.९	भन्सार कोष खाता			०.००			०.००
क-२.१०	अन्य खाता-संस्थान, समिति, परिषद, बोर्ड			०.००			०.००
क-३.१	आकस्मिक कोष खाता			०.००			०.००
क-४.१-३	विभाज्य कोष खाता			०.००			०.००
क-५.१	प्रधानमन्त्री राहत कोष खाता			०.००			०.००
क-५.२	प्राकृतिक प्रकोप उद्धार तथा राहत कोष खाता			०.००			०.००
	जम्मा	२५०५०१९०५.९५	०.००	२५०५०१९०५.९५	२५०१३५५८४.३३	०.००	२५०१३५५८४.३३

ख) गैरबजेट निकाय

गैर बजेट निकायहरूमा रहेका खाताहरूमा रहेको बैक मौज्दात र ती खाताहरूमा जम्मा हुनुपर्ने नगद बाँकी रकमको मौज्दात निम्नानुसार रहेको छ । वैदेशिक मुद्रामा रहेको बैक मौज्दातलाई आब. अन्तिम दिनमा रहेको विनिमयदर अनुसार नेपाली मुद्रामा परिवर्तन गरी उल्लेख गरिएको छ । यसको विस्तृत विवरण अनुसूची र ७.२२ मा उल्लेख गरी यसैसाथ संलग्न गरिएको छ।

निकायको नाम	चालु आ.व.			गत आ.व.				
	शुरु मौज्दात	प्राप्ति	भुक्तानी	बाँकी	शुरु मौज्दात	प्राप्ति	भुक्तानी	बाँकी
निकायको नाम				-				-
निकायको नाम				-				-
निकायको नाम				-				-
				-				-
				-				-
				-				-
				-				-

टिप्पणी ८: बजेटमा समावेश नभएको तन्त्रोपक्ष सहायता

बजेटमा समावेश नभएको तर नेपाल सरकारको अनुरोध बमोजिम वा नेपाल सरकारसंग भएको सम्झौता/MOU अनुसार प्राप्त भएको नगद, बस्तुगत वा प्राविधिक सहायताको रकम निम्नानुसार रहेको छ। सहायताको रकम अभिलेख गर्दा सहायता प्रदान गर्ने पक्षले उल्लेख गरेको रकमको आधारमा प्रतिवेदन गरिएकोछ। बैदेशिक मुद्रामा रकम उल्लेख भएको अवस्थामा सहायता रकमको प्रतिवेदन प्राप्त भएको दिनको विनिमयदरलाई आधार मानेर नेपाली मुद्रामा परिवर्तन गरी अभिलेख गरिएको। यसको विस्तृत विवरण अनुसूची ६.१२ मा उल्लेख गरि यसैसाथ संलग्न गरिएको छ।

	चालु आ.ब.		गत आ.ब.	
	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय
द्विपक्षीय सहायता				
बहुपक्षीय सहायता				
जम्मा	-	-	-	-

टिप्पणी ९: प्राप्त हुन बाँकी बैदेशिक सहायता

नेपाल सरकार र कुनै विदेशी सरकार, विदेशी सरकारी बैंक वा वित्तीय संस्था वा एजेन्सीसंग सम्झौता भई प्राप्त हुन बाँकी रकमलाई यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ। यसको विस्तृत विवरण अनुसूची ६.११ र ७.१२ मा उल्लेख गरि यसैसाथ संलग्न गरिएको छ।

	चालु आ.ब.		गत आ.ब.	
	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय
अनुदान	-	-	-	-
द्विपक्षीय				
बहुपक्षीय				
ऋण	-	-	-	-
द्विपक्षीय				
बहुपक्षीय				
जम्मा	-	-	-	-

टिप्पणी १० ऋण दायित्व

चालु आ.व. को अन्तसम्म तिर्न बाँकी आन्तरिक र बैदेशिक ऋण दायित्वको विवरण संलग्न राखिएको छ। बैदेशिक ऋणको दायित्व गणना गर्दा लिइएको विनिमय दरको आधार लेखा नीतिमा उल्लेख गरिएको छ। ऋण दायित्वको विस्तृत विवरण अनुसूची ४.७ देखि ४.९ सम्म, ४.३ र

७.१३ मा उल्लेख गरी संलग्न गरिएको छ।

	चालु आ.ब.		गत आ.ब.	
	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय
आन्तरिक ऋण				
बैदेशिक ऋण	-	-	-	-
बहुपक्षीय				
द्विपक्षीय				
जम्मा	-	-	-	-

टिप्पणी ११ जिन्सी तथा सम्पत्ति

छ। कतिपय जिन्सीको परल मुल्य कायम नभएको तथा कतिपयको अभिलेख प्राप्त नभएको हुँदा हाललाई मन्त्रालयको मात्र अद्यावधिक विवरण प्रविष्टी गरिएको छ।

	सम्पत्तिका प्रकार तथा विवरण	चालु आ.ब.		गत आ.ब.	
		बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय
६१११०००	भवन तथा संरचनाहरू	२६८२५०९९.०३			
६११२०००	मेसिनरी र उपकरणहरू	२०६८५३५४१.७९			

६११३०००	उत्पादित जैविक साधन	११०४७९१.००			
६११४०००	युद्ध सामग्री प्रणाली/हातहतियार प्रणाली				
६११५०००	अन्य संरचनाहरू	१०३२३८६.१६			
६१६१०००	अन्य मालसामानहरू	४१५१२७४८.९८			
६१४१०००	जमिन	५३८५.९५			
६११६०००	जिन्सी मौज्जात				
	जम्मा	२५०५०८८५३.८८	०.००	०.००	०.००

टिप्पणी १२ अग्रिम भुक्तानी

टिप्पणी १३ पेशकी बाँकीको विवरण

पेशकी बाँकीको विवरण निम्नानुसार रहेको छ। यसको मन्त्रालयगत विवरण प्रतिवेदन नं ४५०६ मा उल्लेख गरी यसैसाथ संलग्न गरिएको छ। गत आ.व. को पेशकीको विवरण प्राप्त नभएको हुँदा प्रविष्टी गरिएको छैन।

	चालु आ.व.		गत आ.व.	
	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय
कर्मचारी पेशकी				
संस्थागत पेशकी	११९२६६७०.६०		७४१४१९७१.७०	
अन्य पेशकी				
प्रतिपत्र पेशकी				
जम्मा	११९२६६७०.६०	०.००	७४१४१९७१.७०	०.००

टिप्पणी १४ भुक्तानी दायित्व

वस्तु वा सेवा प्राप्त भइ सो वापतको बीजक समेत प्राप्त भएको तर विनियोजन ऐन अन्तर्गत श्रोत व्यवस्थापन हुन नसकी वा अन्य कारणले भुक्तानी हुन नसकेका बीजकहरूलाई भुक्तानी दिन बाँकी दायित्वको रूपमा प्रमाणिकरण गरिएका रकम यस समूहमा पर्दछन्। भुक्तानी हुन बाँकी दायित्वको विवरण निम्नानुसार रहेको छ। यसको विस्तृत विवरण प्रतिवेदन नं ४५०४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

	चालु खर्च	चालु आ.व.		गत आ.व.	
		बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय
		०.००	०.००	१६२०५०.७०	०.००
२१०००	पारिश्रमिक / सुबिधा खर्च				
२२०००	मालसमान तथा सेवाको उपभोग खर्च			१६२०५०.७०	
२४०००	व्याज, सेवा शुल्क तथा बैंक कमिशन				
२५०००	सहायता खर्च				
२६०००	अनुदान खर्च				
२७०००	सामाजिक सुरक्षा खर्च				
२८०००	अन्य				
३१०००	पूँजीगत खर्च	१३५३५५२.००	०.००	०.००	०.००
३११००	स्थिर सम्पत्ति प्राप्ति खर्च	१३५३५५२.००	०.००	०.००	०.००
३१११०	भवन तथा संरचना				
३११२०	सवारी साधन तथा मेशीनरी औजार				
३११३०	अन्य पूँजीगत खर्च				
३११४०	सुरक्षा उपकरण				
३११५०	सार्वजनिक निर्माण	१३५३५५२.००			
३१६५०	निर्मित संरचनाको सुधार खर्च				

		चालु आ.ब.				गत आ.ब.					
		बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय	जम्मा	गैर बजेट निकायमा अनुदान प्रदान	दोहोरो गणना पछिको रकम	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय	जम्मा	गैर बजेट निकायमा अनुदान प्रदान	दोहोरो गणना पछिको रकम
१३०००	अनुदान (नगद)			-		-			-		-
१३०००	अनुदान खर्च (सोझै भुक्तानी)			-		-			-		-

टिप्पणी १९.२ खर्च तर्फ दोहोरो गणना रकम समायोजन

		चालु आ.ब.				गत आ.ब.					
		बजेट निकाय	गैर बजेट निकाय	जम्मा	संघीय सरकारले गैरबजेट निकायमा भएको अनुदान	दोहोरो गणना पछिको रकम	बजेट निकाय	गैर बजेट निकाय	जम्मा	संघीय सरकारले गैरबजेट निकायमा भएको अनुदान	दोहोरो गणना पछिको रकम
२६०००	अनुदान (नगद)			-		-			-		-
२६०००	अनुदान खर्च (सोझै भुक्तानी)			-		-			-		-

टिप्पणी २० विनिमयदर नाफा नोक्सान

टिप्पणी २१ सम्भाव्य दायित्व-Contingent Liability(बजेट निकाय)

सम्भाव्य दायित्वको विवरण निम्नानुसार रहेको छ। यसको विस्तृत विवरण अनुसूची- ६.७ मा उल्लेख गरी संलग्न गरिएको छ।

		चालु आ.ब.	गत आ.ब.
३४२११	सम्भाव्य दायित्व		

टिप्पणी २२ प्रतिवेदन पश्चात भएको संशोधन र त्रुटिको सुधार (Correction of Errors)

	चालु आ.ब.				गत आ.ब.			
	बजेट निकाय		गैरबजेट निकाय		बजेट निकाय		गैरबजेट निकाय	
	भएको	हुनुपर्ने	भएको	हुनुपर्ने	भएको	हुनुपर्ने	भएको	हुनुपर्ने
त्रुटी								
त्रुटी								
जम्मा	-	-	-	-	-	-	-	-

टिप्पणी २३ जमानत

चालु आ.ब. को	गत आ.ब. सम्मको	हाल सम्मको
		-
		-

टिप्पणी २४ राजस्व खर्च/छुट (Tax Expenditure)

चालु आ.ब.					गत आ.ब.				
बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय	जम्मा	गैर बजेट निकायमा अनुदान प्रदान	दोहोरो गणना पछिको रकम	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय	जम्मा	गैर बजेट निकायमा अनुदान प्रदान	दोहोरो गणना पछिको रकम

टिप्पणी २५ सामाजिक सुरक्षा

सामाजिक सुरक्षा कर्मचारीको सञ्चित हुने उपदान, विदा, औषधोपचार वा निवृत्तिभरण वापतको रकम दायित्व सिर्जना भएका बखत खर्च लेखाङ्कन गर्ने गरिएको छ । यस वापतको कुनै सम्भावित दायित्व गणना गरिएको छैन । कर्मचारीहरू अन्तर मन्त्रालय सरुवा हुने कारणले गर्दा सहज गणना सम्भव पनि छैन । कर्मचारी बाहेकका अन्य सामाजिक सुरक्षा पनि संघीय विनियोजन ऐन बमोजिम नगद भुक्तानी भएका अवस्थामा मात्र लेखाङ्कन हुन्छ । यस वापत कुनै सम्भावित दायित्व गणना गरिएको छैन ।

टिप्पणी २६ आर्थिक वर्ष पछाडिका प्रमुख घटनाहरू

आर्थिक वर्ष समाप्त भए पश्चात र यो वित्तीय विवरण तयार हुँदाको बखतसम्म घटेका सारभूत विषयहरू निम्नानुसार रहेका छन् ।

अनुसूची MFMS को अनुसूचिबाट प्रिन्ट गर्नुहोला ।